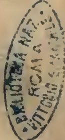
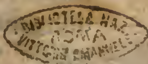
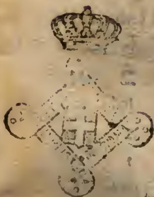

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
2 F
52

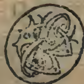

EX VARIIS LIBELLIS ELIAE

grammaticorum omnium doctiſſimi, huc fere congeſtum eſt opera Ioannis Campenſis, quidquid ad abſolutam grammaticen Hebraicam eſt neceſſarium.

Quod indicabit tabula quæ in fine adiũgitur.

PARISIIS.
Apud Chriſtianum wechelum.
M. D. XXXIX.

5

LIBELLVS DE NATVRA LITERARVM, ET PVN-

ctorũ Hebraicorũ, aliisq; ad exactam grãmaticis, Christianis, & neotericis Iudæis huc vsq; incognita, necessariis, ex variis opusculis Eliȩ Iudæi grãmaticorũ oĩm facilè prĩcipis, per Ioannẽ Campensem cõcinnatus.

DE LITERIS.

Literas Hebræi habẽt duas & viginti. Quarum figurȩ, & noĩa hȩc sunt.

heth	*zain*	*Vaf*	*he*	*daleth*	*gimel*	*beth*	*aleph*
hh	z	u	h	d	g	b	
ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
ain	*samech*	*nun*	*mem*	*lamed*	*caph*	*Iod*	*teth*
	ſ	n	m	l	c	i	t
ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט
		tau	*schin*	*res*	*Koph*	*tsade*	*pe*
		t	ſch	r	K	tſ	p
		ת	ש	ר	ק	צ	פ

כמנפצ

כמנפצ in fine dictionis hoc pacto pinguntur potestate nihil variata ךםןףץ Ex his, vndecim seruiunt, hoc est, per eas fit õnis grammatica literarũ variatio. Reliquæ vndecim, nihil q̃ sunt stabiles partes thematũ, neq; enim vsquã adhibentur extrinsecus, neq; locis suis mouentur.

Seruiẽtes sunt אבהויכלמנשת Nec tamen hæ seruiunt quibusuis in locis, sunt enim sępenumero thematum partes, sicut illæ alię quas stabiles esse diximus.

אלבש tantum seruiunt præpositæ vocabulis, alias nũq̃. Hæ quinq; הכמנת & p̃ponũtur, & ad finẽ apponũtur, in medio sẽper sũt stabiles. י & ו seruiũt oĩbus in locis. Ministe-

 tia

ria autem ſingularum ſuis locis indicabimus. Literæ iſtæ duæ & viginti dùm proferũtur,partim egét adminiculo labiorum vt בומף partim palati,vt גיכק. quędam indigét auxilio dentiũ,vt זסשרץ. aliæ autem linguæ,vt דטלנת. Sunt pręterea quę ſolo gutture proferuntur,quare à grammaticis gutturales vocantur אהחע & parùm aut nihil habét ſoni, de quibus paulo poſt latius .Si quis experiri velit, quonam horum indigeat quęuis litera, p̃ponat illi א cum aliquo vocali puncto, vt ſi ſones ſyllabàm אַב ab manifeſtiſſimè depręhendes ב iuuari labiis. Si vero א cum puncto p̃poſueris literę ה, ſonando nihil audietur p̃ter

prẹter vocale punctum, cùm vtraq; א videlicet & ה sono careant. Solo enim gutture proferuntur.

Ex his alphabeti literis quocū́q; modo eas inter se coniunxeris, nulla fiet vnq̃ syllaba, nisi adhibeas punctum aliquod eorum, quæ illis sunt vice vocaliū, licet inter literas alphabeti non scribantur. Sunt autèm apud Hebræos iusta puncta decem, quinq; longa, & quinq; breuia. Lōga sūt Kaméts ־, Tseré ‥, Chólem, quod supernè ad literam parte sinistra apponitur hoc modo אֹ. Chiríc præterea magnum, quod est notula sub litera cū Iod י abscripto, hoc pacto אִי, & surec, quæ est notula in medio ו hoc modo וּ.

Breuia

Breuia ſũt Patah ַ ,Segol ֶ , Hiric paruum, quod eſt notula ſub litera abſq; Iod aſſcripto, hoc modo אִ, Caméts breue ָ ,Kibúts ֻ. Lõga reſpondẽt noſtris vocalibus lõgis, breuia breuibus, hoc modo.

Longa	a	e	i	o	u
	ָ	ֵ	אִי	אֹ	וּ
Breuia	a	e	i	o	u
	ַ	ֶ	אִ	אָ	ֻ

Ex his tantũ quatuor ſunt mutabilia ָ ֵ ְ Hólem. Reliqua ſex rariſſimè mutãtur: manent enim fere ſẽper ſuis in locis immota, quæcunq; fiat nominis vel verbi mutatio. Sunt prætereà tria Semipuncta ֲ ֳ ֱ & ipſum ְ quod omninò punctum vo-

cale non eſt,de quibus ſuis locis latiùs. Ex his literis & punctis fiũt ſyllabæ,vt ſi ipſi ב ſubieceris - fit בָּ ba, ſic vt ſyllaba incipiat à ſono conſonantis,& deſinat in ſonũ puncti vocalis.Ex ב ,א & - fit אָב ab, vt ſyllaba incipiat à ſono puncti, & deſinat in ſonum conſonãtis, quæ punctum habet non ſub ſe,ſed ante ſe. Longa pũcta requirũt liberam & nõ impeditam pronũciationem, quare nunq̃ ſequitur poſt ipſa Daghés vel Seuá, ſono carens , abrumpunt enim hæc duo vocẽ, niſi ponatur accẽtus,iuxta longũ punctũ, vt ĩ לָ֫מָּה hic poſt - ſequitur quidẽ ĩ Daghés litera מ,ſed accẽtus facit,vt quaſi לָאְמָה legamus vt ſic - liberet à Daghés. Quibus

autem

autem locis poni debeat accẽtus, in fine libelli indicabimus. Econtrariò verò post puncta breuia sẽper sequitur Daghés, aut : sono carens, siue pnunciationem subitô finiens, nisi iuuetur breue punctũ accentu, vt יָבִֽן׃ Excipiũtur pauca quędã participia, & quædam etiam futura verborum, quæ secundam literam thematis habent vaf ו vt יְמֻתַּן pro יְמוּתַן. Verum hęc paucissima sunt, & non sine causa, vt quidã opinantur, à generali regula recedunt. Puncta parua ponũt pro magnis, quandò propter sequens Daghés, aut : non possunt longa puncta loca sua obtinere.

Post puncta breuia nunquàm sequitur vlla ex his quatuor י ו ה א quá-

 dò

dò penitùs sono carent, hoc est quádò ipsæ neq; ex se habent vocis aliquid, neq; punctũ vocale asscriptũ, quemadmodum fit in fine syllabæ, aut vocabuli. Quare in verbis quorum vltima est ה vel א, scribitur bìs in Prima Coniugatione, Præter morem omnium aliorum verborum illius Coniugationis. Dicimus enĩ קָרָא גָלָה cum alia habeant secundo loco - vt פָּקַד. Neminem hic cõturbet, quod suprà diximus vau ו labiis, & י palato indigere dum proferunt: sunt enim hæ literę sępenumerò cõsonantes iustę, sicut apud latinos u, & i, vt מָוֶת maueth יָדַע iadaa. Interdũ vtrumq; destituitur sono, & vocantur literæ halitus, siue flatus, vt in

in יוֹרֵעַ vaſ ו nihil habet vocis, ſic in דְּבָרֶיךָ Iod י nihil habet vocis:quare hoc modo nõ admittũt ante ſe pũctum breue præter ∵ quod habet neſcio quid vltra reliqua breuia puncta. Dicimus enim שָׂרֶה פֶּרֶא & alia eius formæ plurima.

De puncto Daghés.

Daghés notula eſt in medio literæ, eam omnes admittunt p̃ter אהחער quæ reiiciũt eam à ſe, & addũt puncto breui, quod ãte Daghés eſſe debuerat, faciuntq; ex puncto breui pũctum longũ, vt בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ vbi ex Hiríc puncto breui & Daghés, quod eſſe debuerat ĩ litera ר fit ·· pnn ctum longum, eodem modo ex ‑ fit ‑, & ex ⸱ Chólem, quemadmodum

ſuis

ſuis locis oſtendemus. Inter cætera officia ipſius Daghés, vnũ eſt quod geminat ſonum literæ, in qua ponit̃, vt פִּקֵּד quod legitur ac ſi eſſet ſcriptum פִּקְקֵד habet tamẽ quiddam peculiare in his ſex literis בגדכפת, harũ enim ſonum ſæpenumero geminat, ſicut aliarum literarum, ſępe etiam nihil aliud facit, q̃ quod aſpirationem ab eis tollit, quod fit ĩ prĩcipio vocabuli, & poſt : ſono carens, ſiue ſyllabam finiens: Ibi enim ab illis literis incipit noua ſyllaba, vt פָּקַד notula Daghés quæ eſt in פּ nihil pertinet ad Coniugationem, facit tamen vt non legamus פָּקַד phakad, pro פָּקַד pakad. Similiter in הִתְפַּקֵּד vbi Seuá nota eſt

ſylla

ſyllabę חִתְ finitę, & Daghés ponit̃ ĩ פּ quia eſt initiũ nouę ſyllabę. Nihil ergo ad cõiugationẽ facit, ſed alterũ Daghés in קּ, Characteriſticon eſt ſeptimę cõiugationis, vt ſuo loco dicemus. In litera itaq; בּ facit vt eã ſonemus, quẽadmodum latini b, ſine verò Daghés ב habebit ſonũ β literę grecę, vel, v cõſonãtis. A תפּכּ tollit aſpirationẽ: in ד & ג nõ ita à nobis latinis percipitur hęc vocis mutatio. Daghés interdũ quidem, ſed admodũ raro ponitur in fine verſus, vel loco iuſtę alicuius diſtinctionis poſt longum punctum, ob decorem pronunciationis, vt חָרֵלוֹ iudicũ.v. Verũ hęc rariora ſunt q̃ vt p̃cipi debeant. Reliqua officia Daghés, ſuis

locis

locis ndicabimus.

De Seuá :

Hæ duę notulę quarum altera ponitur ſupra alteram, ex ſe nihil habent vocis, ſed tantùm ſignum ſunt finitę ſyllabę, ſępè tamen ob neceſſitatem aliquam acquirunt nõnihil ſoni. Primò ſi ſcribatur : ſub prima litera vocabuli neceſſariò habet aliquid ſoni, vt דְּבָרִים Secundò ſi ipſũ Seuá : p̄cedat vllũ ex quinq; punctis longis, quæ requirunt liberã & non impeditã pronunciationem, vt פּוֹקְרִים vbi Seuá : ſub ק neceſſariò habet aliquid ſoni propter hólem punctum longum præcedens. Tertiò Seuá : quod ſcribitur ſub litera, in qua eſt Daghés geminans ſonum literæ, ne-

ceſſariò

ceſſariò habet aliquid vocis, vt פִּקְדוּ
Quartò ſi inueniatur bìs continétèr
: in medio vocabuli, prius finit ſyl-
labam, alterum nõnihil habet vocis,
vt יִפְקְדוּ Quintò ſi ſcribatur eadem
litera bìs cõtinétèr & prior habuerit
: illud, vt הַלְלוּ Nuſq̃ in principio
vocabuli : bìs continétèr ſcribitur,
nec in fine, niſi in ſecunda perſona
præteriti genere fœminino, & pau
ciſſimis vocabulis anomalis. Iuſtus
accentus iuxtà : nuſquàm habet lo-
cum, admittũt tamen virgulam quá-
dam, quam מֶתֶג vocant, de qua in
fine huius libelli. Hoc ſoni quod
habet Scheuá, tendit ad - vtcunq;,
cum virgula autem methegh mani-
feſtè habet ſonum - ſi tamen ſequa-
tur

tur ipſum : vlla ex his quatuor ע ח ה א tendit ſonus eius ad ſonū pūcti quod habent illæ literæ, vt תְּאֵנָה : ſub ת tendit vtcunque ad -.

Si ſequatur ipſum : litera י, tendit ſonus eius ad vocem Hiríc, qualecunque punctum ſcribatur ſub י Iod, præter ipſum Hiríc: cum illo enim tendit ad -, vt וַיַּעֲקֹב vbi : ſub litera ו tendit ad ſonum Hiríc.

וְיִשְׂרָאֵל Seuá ſub ו ꝓfertur vtcunquè ſono -.

De literis א ה ח ע & tribus Semipunctis ֲ ֳ ֱ

Literæ א ה ח ע multum exhibuerūt negotii ōnibus qui antè hūc noſtrū Eliam de grammatica ſcripſerūt, nec quiſq̄ quod ſciā ſatis illarū naturam nouit. Vocāt hę q̄tuor lrē gutturales quod

quod ſolo ferè gutture proferantur· quare minus habent vocis, q̃ reliquę conſonantes, quæ non ſolo gutture, ſed & dentibus, aut palato, aut lĩgua iuuantur, à quibus nõnihil illis ſtri-doris accreſcit. Diximus prętereà paulò ante : ex ſe nihil habere ſoni, illis ergò locis, quibus reliquæ cõſo-nantes ſecũdum regulas grãmaticas haberent :, hæ quatuor habẽt : adiu-tũ, aut -. , aut - , aut .: , propterea quod ipſę ex ſe ꝓpemodum aphonę ſint. Hoc quod dixi ſẽper verũ eſt, quan-dò vlla ex his quatuor prima eſt the matis, & haberẽt reliquę conſonan-tes :, ut in infinitiuo & imperatiuo, & aliis multis locis. Nec ſolùm hæ quatuor habẽt -: , vel -:, vel :: , ſed co-

gunt

gunt etiam literam seruientem, si quę eas præcesserit mutare suum punctū aut in -, si hæ quatuor habuerint -:, vt יַעֲשֶׂה aut in ∵ si habuerint ipsæ ∵:, vt יֶאֱסֹף aut in ▾ si habuerint ipsæ ▾:, vt מְעֻמָּד quod est participiū actiuopassiuum quintę coniugationis, de quo suo loco latiús. Idem fit in nominibus, vt ab אָכַל fit מַאֲכָל. si tamē litera precedés fuerit pars thematis, illius punctum hæ quatuor non mutant, dicimus enim נְאָצוּ & nō נֶאֱצוּ. In medio tamen vocabuli admittūt hę quatuor literę solum :, quoties litera quæ has antecedit, habet notulā aliquam accentus, vt יִרְעֲנוּ aut quoties sequitur eas Daghés, vt יִרַעַתְּ. Sūt & alia in quibus scribitᷓ : sub gutturalibus

ralibus, etiamsi nō sequatur Daghés sed hæc pauciora sunt, q̄ vt quicq̄ de his præcipi debeat. Vbi autem poni debeat -: vel ֱ vsus melius docebit q̄ p̄cepta. א fere habet ֱ reliquæ habēt -: nō tamen hoc perpetuum est, quedam enim vtrumq; admittūt, sūt enim - & ֶ tam inter se cognata pūcta, vt grāmatici ֶ vocent paruū - . De ֳ suo loco dicemus. Hęc tria Semipūcta vidētur esse inuēta his quatuor literis gutturalibus, rarissimè enī sub aliis literis ea inuenies, si tamen secunda litera bis scribatur cōtinenter, : quod est sub priori litera iuuatur nōnunq̄ puncto - vt גְּלָלִי Idem fit interdum dum ה cum - & methegh præponuntur literæ מ vt הַמְדַבְּרִים

הַמְּדַבְּרִים quod eſt participiú verbi tertiæ cóiugationis. In ſingulari tamé nihil tale cótingit, dicimus enim הַמְּדַבֵּר Idem fit ſi ו cú notula in vétre pponatur nomini, quod ſub prima litera habet ꞉, illud iuuat per - vt וַזְּהַב Pauca quędam alia habét loco ſolius ꞉, -꞉ Hæc Semipuncta nunquá ſequitur Daghés, rariſſimè etiá ꞉, nec vllus iuſtus accétus circa eá ponitur, & litera hęc tria Semipuncta proximè pcedés, habet ſéper virgulá methegh vt יַעֲשֶׂה Poſuimus in numero punctorum eandem hanc notulam ꞉ loco, a, vocalis longę, & loco, o, vocalis breuis, cui in quibuſdam libris aſſcribitur ꞉ & in quibuſdá nó. Sunt tamé ſigna alia quibus cognoſcitur,

an breue sit punctū, an longū, etiā si : non asscribatur. Primum si ipsum sequatur Daghés, & accentus nó sit iuxta ־, vt כָּלוֹ secundū si sequatur : sono carens, vt חָכְמָה Si tamē fuerit iuxta ־ accentus iustus, vel methegh erit ־ longū & : legetur. Tertium si iūgatur per virgulam quá maccaph vocant, cū alio vocabulo, vt כָּל-אֹיְבַי Ibi ָ sub כ breue est, mutatumq́ ex Hólem. dicimus namq́ כֹּל absq́ illa virgula oblōga, quæ vocabula inter se cōnectit, de qua dicemus in fine huius libelli. Quartum verba quę habent in themate secundam literā ו, ea in futuro sæpe mutant ו in ָ breue, maximè si præponatur illi futuro litera ו mutans futurū in præ-

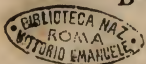
teritū

teritum, dc quo ſuo loco latiùs. Hoc breue vt ſupra diximus, eſt iuſtum punctum, fitq; ex eo vocabulũ monoſyllabum, vt diximus de כָּל quod ex aliis tribus Semipunctis fieri non poteſt.

De Verbis.

Verbis Hebraicis accidit Genus maſculinum & fœmininum ſicut nominibus. Sunt Themata ipſa maſculina omnia, fiuntq; fœminina acceſſione literę ה vt ſuo loco indicabimus.

Cõiugationes verborũ ſunt Septem tres Actiuę, & tres Paſſiuę actiuis illis reſpondentes. Septima eſt partim actiua, & Partim Paſſiua. His ſeptem Coniugationibus vnũ & idem verbum variatur, quod non aliud eſt, q̃

quod verbi ſignificatio mutatur acceſſione vnius aut duarum literarũ, aut puncti mutatione vel interiectione notulę ipſius Daghés in literam aliquam. Modus interim inflectendi penitus idem eſt per omnes cõiugationes. Perſonas Hebræi habent tres ſicuti nos,ſed alio ordine,q̃ nos collocatas, tertiá enim primo loco ponũt,ſecundá ſecundo ,& primá tertio loco in præteritis.in futuris vero primo loco ponunt primá, & ſecũdo loco tertiá,& tertio loco ſecũdá. Hic tamen ordo naturá perſonarũ nõ mutat,quę enim natura prima eſt manet prima quocũq; loco collocet. Modos habent Indicatiuum, Imperatiuum,& Infinitiuum.

Omnia

Omnia verba apud Hebræos ſunt tantũ trium literarũ, ita vt nec plurium, nec pauciorum. Ex his quædã ſunt perfecta, quę has tres literas habent conſtanter per totam coniugationem, & eiſdem in locis, quibus in tertia ſingulari. Alia ſunt Imperfecta quæ has non habent conſtanter per totam coniugationem. Verba itaq; perfecta in ipſo themate ſunt diſſyllaba, prior ſyllaba ſemper habet ˙, ſecunda vt plurimum ˙ ; nonnunq̃ tamen ·· vel Hólem. Illa autem quæ habent ·· , tantũ habent illud in tertia ſingulari. In reliquis perſonis ſequũtur normam illorũ, quę habẽt ˙. Illa vero quę habent Hólem, per totum præteritum ſeruant illud locis,

quibus reliqua seruant - . Vbi autem illa mutant - in : etiam hęc mutant Hólem in :, hoc est tertia plurali & tertia singulari fœminini generis. In aliis tẽporibus & modis nõ est hæc diuersitas, sed tantũ in p̃terito primę coniugationis.

פָּקַד Itaq́ꝫ verbum est perfectũ primę cõiugatiõis, tertię personę, masculini generis, quod variatur ad hũc modum.

Numero Singul. פָּקַד פָּקַדְתָּ פָּקַדְתִּי
Numero Plur. פָּקְדוּ פְּקַדְתֶּם פָּקַדְנוּ
Tantũ Fœmini. פָּקְדָה פָּקַדְתְּ פְּקַדְתֶּן

Hîc tantum duo prima Puncta mutantur - & - . Mutatur autem - in : in vtraq́ꝫ secũda persona plurali, in ali-

is manet. Hoc loco - præter morem ſuum etiam in duabus perſonis mutat̃ in :, tertia videlicet plurali propt̃ ו, & tertia ſingulari feminina propter ה, mutatur enim vltima ſyllaba propter eas literas, & numerus ſyllabarum non augetur. Eodem modo & eiſdem in locis mutatur - in reliquis coniugationibus, prꝯterquam in quinta, quꝯ in illis duabus tertiis perſonis habet Hiríc magnum, & non Pathah. Reliqua vero, quꝯ propter coniugationem adhibita ſunt, nunq̃ mutantur: Sunt enim eadem penitus in coniugationibus actiuis, & paſſiuis verborum perfectorũ, & imperfectorum, idemq́ significant.

תָ ſecundam perſonam maſ. generis.

תִּי primam communis generis.
וּ tertiam pluralem cõmunis gen.
תֶּם ſecundã pluralem maſ.generis.
נוּ primam pluralem cõm. generis.
ה tertiam ſingularem fœm. generis.
תְּ ſecundã ſingularem fœ. generis.
תֶּן ſecundã pluralem fœm. generis.

Eodem modo חָפֵץ cõiugatur, quod ſecundo loco habet ‥, ſed tantum in tertia ſingulari, dicimus enĩ ex חָפֵץ
חָפֵצְתִּי חָפַצְתָּ ,
tamen יָכֹל,habet יָכֹלְתִּי יָכֹלְתָּ

De Participio.

Hebræi tantum habent vnum preteritum, præſens omnino non habent ſed vſurpant pro eo participium,qđ ſicut nomen declinatur,vt
פּוֹקֵד פּוֹקְדִים פּוֹקֶדֶת פּוֹקְדוֹת

Primo

Primo loco ו quod nō mutatur. Secundum punctum - mutatur in : in numero plurali, & adueniente ה nota fœm.gen.vt פּוֹקְדָה frequentius tamē vtimur forma פּוֹקֶדֶת quā פּוֹקְדָה Vtrumq; tamen inuenitur, & habet eundem numerū pluralem, videlicet פּוֹקְדוֹת Hoc tamen hic adnotandum est, quod si vltima verbi fuerit, aut ח aut ע, participium fieri vna syllaba longius, q̄ participia aliorum verborum. Dicimus enim ex שָׁמַע, שׁוֹמֵעַ & nō שׁוֹמֵע Hę enim duę literę quoties ponūtur in fine vocabuli requirunt aut sub litera quæ has proxime antecedit -, aut seruat litera illa suū punctum secundum regulas grāmaticas, & subiicitur his duabus suū -, quod

quod quidam fieri dicunt propter א occultatū (vt ipſi volunt) inter has duas literas,& eas quę has pręcedūt, quod quam verum ſit ipſi viderint, nobis hoc ſit ſatis, quod fere ſemper ſic fiat, non ſolum hic, ſed vbiq;. Habent Hebręi & aliud nomen potius, q̃ participium, quod quãuis paſſiuã habeat magis ſignificationem, quam actiuã, ipſi tamen addunt illud ſemper verbis actiuis, propterea ꝙ ſignificat quiddam ab alio acceptū, ſed immanens, quemadmodum apud latinos doctus, eruditus, nomina facta ex participiis paſſiuis, quare vocant illud actiuopaſſiuū, fit autem à pręterito aſſumptione י inter vltimã & penultimam thematis. Prius punctū

habet

habet ׳, quod mutatur ſuo more in ׃. ו nuſquam mutatur, vt

genere maſc. פָּקוּד פְּקוּדִים

genere fœmin. פְּקוּדָה פְּקוּדוֹת.

De Infinito.

Infinitum caret numeris,perſonis, & temporibus, niſi pręponantur illi literę בכלם Ex quibus ב & כ nõnihil trahunt ipſum Infinitum ad tempus præteritum, ל vero & מ ad futurum. Prius punctũ erit ׳ ſine literis בכלם (quæ ſunt veræ p̃poſitiones,ipſi Infinito p̃poſitæ,) cũ his literis בכלם prima litera habebit ׃,Secundũ punctum erit Hólem,interdum etiam ׳. Hæ quatuor literę בכלם in hac coniugatione habent hiríc ſequente ׃ ſono deſtituto, præter מ, quod Hiríc

quidem

quidem habet, ſed Daghés ſequitur in proxima litera, quod iſti eſt perpetuum, etiam in nominibus, abiicit enim tunc literam נ partem ſui, integra namque præpoſitio eſt מִן , vt
פָּקֹד בִּפְקֹד כִּפְקֹד לִפְקֹד מִפְּקֹד
Obſeruanda hic ſunt, quorũ prima eſt אהחע Ea enim, vt diximus, loco : ,habent ׃ ,vel - , & literæ בכלם ׃ ,aut - , p̄ter literam מ quę in huiuſmodi verbis ꝓpter literam נ reiectã habet loco Daghés, quod eſſe deberet in litera gutturali, & loco Hiríc puncti breuis, ·· punctum longum.

De Imperatiuo.

Imperatiuum tantum habet ſecundã perſonã. Quoties ergo mandamus aliquid fieri per tertium, vſurpamus futu-

ſuturum indicatiuum pro Imperatiuo. Idem etiam facimus in ſecunda Perſona, quoties aliquid fieri vetamus, vt אַל תִּפְקֹד .i. ne viſita. Imperatiuis enim nunq̃ p̄ponitur aduerbium negandi, dubitandi, &c.

Imperatiuum numero ſingulari, genere maſculino in omnibus fere cõiugationibus ſimile eſt Infinito, quare in hac cõiugatione ſub litera prima habet ְ, nonnunquam etiam ֳ, & ſecundo loco hólem, vel ָ, ſicut Infinitum, vt פְּקֹד פִּקְדוּ פִּקְדִי פְּקֹדְנָה vbi numero plurali genere maſ. ꝑpt̃ ו notã pluralis numeri, & numero ſingulari genere fœ. ꝑpter י notã fœ. generis, ſecundum punctũ mutari deberet in ְ, & prima litera ex natura

natura Imperatiui habet :, ne ergo duo :: ponantur in principio vocabuli mutatur prius in Hiríc. Imperatiuo singulari masc.gen. sæpe adiicit ה, & tunc : quod est sub prima litera, eadem ratione mutatur in Hiríc, qua in numero plurali & genere fœ., ne videlicet duo : : sint in principio vocabuli. Illa tamen quę secúdo loco habent Hólem, antecedente ה, habent loco : sæpenumerò ֿ breue, & pro Hólem secundo loco :, vt זְכוֹר זָכְרָה

De Futuro.

Futurú fit ex Imperatiuo pꝑpositione literarum איתן quarum prima est nota primæ personæ cómunis gen. numeri singularis: secunda, nota ter-

tiæ

tiæ ſingularis, & accedente ו ad finẽ tertię pſonę pluralis vtrobiq; maſc. genere. Tertia ſignum eſt ſecundæ perſonæ maſc.gen.numero ſingulari, & accedente ו nota numeri pluralis, æque eſt ſignũ ſecundæ perſonæ maſc.generis. Eſt etiam ת nota tertię perſonę fœm. generis numero ſing. Eadem enim voce ſignificatur ſecũda perſona maſc.gen. & tertia fœm. generis numero ſingulari, in futuris omnium coniugationum, vt תִּפְקוֹד viſitabis vir, vel viſitabit fœmina. ſic in plurali ſecunda & tertia pluralis gen. fœminino, eadem penitus ſignificatur voce, vt תִּפְקוֹדְנָה .i. viſitabitis fœminæ, vel viſitabũt fœminæ. Ea quę nunc diximus de ſignificati-

one harum quatuor literarum אית ן non ſolum hîc locum habent, ſed in omnibus omnium verborum coniugationibus. Litera א hac Coniugatione Prima habet ֶ, reliquæ vero Hiric, vt

אֶפְקוֹד	יִפְקוֹד	תִּפְקוֹד
נִפְקוֹד	יִפְקְדוּ	תִּפְקְדוּ
תִּפְקוֹד	תִּפְקְדִי	תִּפְקוֹדְנָה

Vbi prima litera thematis vbiq; habet ְ, ſecunda ſeruat ſuum punctum Hólem, præterquã in duobus locis, quibus litera ו nota numeri pluralis apponitur, vel י fœm. gen. ibi enim Hólē mutatur in ְ vt יִפְקְדה תִּפְקְדוּ Sepę etiam numero & primę perſonę ſingulari, & primę plurali apponitur

nitur ad finē litera ה ornatus gratia, & eodem modo Hólé mutatur in : vt נִפְקְדָה אֶפְקְדָה Secunda vero & tertia pluralis maſculini generis aſſumunt ſæpe literam נ nihil mutatis punctis, vt תִּפְקְדוּן יִפְקְדוּן

Quod in imperatiuo diximus ſecūdum punctū ſępenumero eſſe -, etiā hîc verum eſt, vt תְּשַׁחַק יְלַעַג

Hebræi ſæpiſſime ponunt Futurum pro Præterito, quando ei præponitur ו, & ediuerſo præteritum & præſens pro futuro. De litera ו quomodo mutet Præteritum in futurum, & futurum in præteritum ſuo loco dicemus. Sine litera vero ו præteritum pro futuro, & futu-

rum pro præterito raro ponitur, nisi in prophetiis, aut vbi alicuius rei fit mentio stato tēpore recurrentis. Hęc prima cōiugatio merito esse deberet verborum neutrorum solum, fierent enim transitiua in tertia cōiugatione & quinta. Inueniūtur tamē hic transitiua plurima, quorum significatio augebitur coniugationibus sequentibus.

Coniugatio Passiua superiori actiuę respondens.

Coniugatio Passiua superiori actiuæ respondens habet literā נ præpositā verbo actiuo: sub נ est Hiric & sequitur : sub litera proxima, hoc est, sub prima thematis, & cogit in eandem syllabam cum נ, quam syllabā finit

finit : ſono carens,quare nuſq̃ mutatur. Eſt enim regula perpetua, ꝙ ſyllaba breuis, hoc eſt,in qua eſt vllum ex quinꝗ vocalibus breuibus ſi eam finiat aut : ſono carens, aut Daghés, nunq̃ ſuum punctum mutat. Verba huius cõiugationis ſecũdo loco habent - ſicut actiua, quod mutatur eiſdẽ in locis, quibus in prima,hoc eſt in tertia plur, & tertia ſingulari fœ. gen.in reliquis perſonis neutrũ punctorũ mutatur,nec eſt neceſſe hic repetere חָ & תִי hic non mutari, cum ſupra dixerimus illa in omnibus cõiugationibus omnis generis verborum eſſe eadem,& idem habere officium,quare neq; hic,neq; in aliis ſequẽtibus quidq̃ mutatur, præter - in

duabus tertiis perſonis.

נִפְקַד נִפְקַדְתָּ נִפְקַדְתִּי
נִפְקְדוּ נִפְקַדְתֶּם נִפְקַדְנוּ
נִפְקְדָה נִפְקַדְתְּ נִפְקַדְתֶּן

Participium etiam habet נ cũ Hiric ſequente ִ ,ſed differt à præterito, ſecundo puncto, habet enim ָ , quum preteritum habeat ַ ,quorũ neutrum mutat, vt

נִפְקָד נִפְקָדִים נִפְקָדָה נִפְקָדוֹת

De Infinito.

Infinitum abiicit נ notam paſſiuę ſignificationis, cuius loco relinquitur Daghés in prima thematis cui litera ה cum Hiric pponitur, vt audiatur aſperitas Daghés. Secundũ punctũ eſt ָ . Tertium fere ſemper eſt ֵ vt הִפָּקֵד Toti Infinito pponũtur lite-

ræ בכלם quarum tres primæ habent
:, ם vero ·· ,quia ה nō recipit dagés,
vt בְּהִפָּקֵד כְּהִפָּקֵד לְהִפָּקֵד מֵהִפָּקֵד
Imperatiuū simile infinito, vt הִפָּקֵד
duo prima Hiric scilicet & ּ nō mutantur, ·· mutatur in : accedéte ו nota numeri plur. & י nota generis fœ. vt
הִפָּקֵד הִפָּקְדוּ
הִפָּקְדִי הִפָּקַדְנָה
Futurum fit pponendo literas אִיתָן imperatiuo, ה tamen litera ab imperatiuo abiicitur, literæ namq; אִיתָן faciunt vt asperitas daghés facile audiatur, א hic habet ·· ,tres reliquę hiric, prima litera thematis habet vbiq; Daghés propter נ notā passiuæ significationis reiectā, secundū Punctū est ּ quod non mutatur, tertiū ·· quod

mutatur in :, eodē modo quo in imperatiuo, vt

תִּפָּקֵד	יִפָּקֵד	אֶפָּקֵד
תִּפָּקְדוּ	יִפָּקְדוּ	נִפָּקֵד
תִּפָּקַדְנָה	תִּפָּקְדִי	תִּפָּקֵד

Sunt huius Coniugationis quædam verba, quæ in prima non inueniūtur, ea hic ſignificant, quod in prima, ſi ibi inuenirentur, vt נִשְׁבַּע .i. iurauit. Sunt præterea quædam verba primæ cōiugationis abſoluta, à quibus fiūt verba huius coniugationis, ea hic & ibi idem ſignificant, vt נֶהֱלַךְ & הָלַךְ .i. ambulauit. Sunt præterea quedam verba, quæ hic ſignificant pati à ſe, ſicut verba ſeptimę cōiugationis, vt עֲמָשָׂא לֹא נִשְׁמַר .i. Amaſa non eſt cuſtoditus à ſe. ii. Regum 20.

Tertia Coniugatio.

Hæc tertia coniugatio nullam literá assumit, sed habet notulam Daghés per totam coniugationem in secũda thematis: Prius punctũ est Hiríc, q^d nunquã mutatur, facit enim syllabá breuem, quam finit daghés, secũ dum est - vel ·· , sed tantũ in tertia singulari, in aliis personis est - , preterquam in tertia plurali, & tertia singul. fœ. generis, vbi mutatur in : , sicut in duabus coniugationibus superioribus

פִּקֵּד   פִּקַּדְתָּ   פִּקַּדְתִּי
פִּקְּדוּ   פִּקַּדְתֶּם   פִּקַּנוּ
פִּקְּדָה   פִּקַּדְתְּ   פִּקַּדְתֶּן

Vtrumq participium assumit מ cũ : actiuum habet secũdo loco - sequẽte Daghés, quare nõ mutatur, tertio lo-

co

co - ſequēte daghés, quare nō muta-ť,tertio loco habet ּ ּ , quod inter de-clinādū mutať in ּ , vt מְפֻקָּד מְפֻקָּדִים מְפֻקֶּדֶת vel מְפֻקָּדָה מְפֻקָּדוֹת

Actiuopaſſiuum habet ſecundo lo-co ּ punctū breue ſequente Daghés, nuſquā ergo mutatur, tertio loco ּ, qd etiā nō mutatur,vt מְפֻקָּד מְפֻקָּדִים מְפֻקֶּדֶת vel מְפֻקָּדָה מְפֻקָּדוֹת

Si ſecunda fuerit vna ex his quinque אהחער quæ Daghés non admittūt, loco ּ ponitur Hólem,vt מְבֹרָךְ pro מְבֻרָךְ Infinitū priori loco ha-bet- ſecundo ּ , vt פַּקֵּד cui p̄ponūť literę בכלם,quę habent ּ ,p̄ter מ ,qd habet Hiríc ſequente Daghés, ob cauſam quam diximus ſupra ;vt

בְּפַקֵּד כְּפַקֵּד לְפַקֵּד מִפַּקֵּד

Im-

Imperatiuum ſimile eſt infinito, vt
פַקֵּד פַקְּדוּ פַקְּדִי פַקֵּדְנָה
Futurum fit ex Imperatiuo & literis
איתן ex qbus א habet ֲ, & reliq̄: vt

אֲפַקֵּד יְפַקֵּד תְּפַקֵּד
נְפַקֵּד יְפַקְּדוּ תְּפַקְּדוּ
תְּפַקֵּד תְּפַקְּדִי תְּפַקֵּדְנָה

Secundum punctū nō mutatur, quia eſt ַ ſequēte daghes. ֵ mutatur in ְ in ſecunda & tertia plurali propt̄ ו notā pluralis numeri, Si ſecunda thematis fuerit אהחער Hiric mutatur in ֵ, vt ſępe diximus, reiiciūt enim à ſe Daghés, & addūt proximo pūcto breui vt בֵּרֵךְ pro בִּרֵּךְ Non tamen ſemper eam poteſtatem habent ה & ח mutandi breue punctum præcedens in longum, inuenitur enim בִּהֵר huius

con-

coniugationis,& similia multa. Rarissimè autem ante א inuenitur hiric, vt נִאֵץ Proprium huic coniugationi est facere ex absolutis primæ coniugationis transitiua,& transitiuis primæ coniugationis addere quandam vehementiam vel assiduitatem. Sunt quędam verba huius coniugationis, quæ in superioribus nõ inueniũtur, ea hic idem significant, quod significarent in prima, si ibi inuenirentur, vt אִיֵּן Sunt pauca quędam, quæ hic significãnt, quod verba quintę cõiugationis, vt הִלְּכוּ .i. fecerunt ambulare, Iob.xxiiii. Sunt quæ hic & in Prima sunt absoluta, vt צָמַח & צִמַּח .i. floruit. Sunt prætereà quædam, quæ hic significant plane contrariũ

illius

illius, ad quod videntur inſtituta, vt Numeror.iiii. וְדִשְּׁנוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ .i. Auferent cinerem ab altari, quum ſignificare deberet, & cinere cõſpergent altare. Hęc omnia fiũt à nominibus, & ĩ nulla alia cõiugatione inueniuntur, quam hac.

Quarta Coniugatio.

Coniugatio quarta paſſiua ſuperiori reſpondens, per totum præteritum habet ֻ punctum, u, vocalem breuem ſequẽte Daghés. Secundũ punctum eſt ֫ quod mutatur duobus illis locis in ְ, quibus in ſuperioribus, vt

פֻּקַּדְתִּי	פֻּקַּדְתָּ	פֻּקַּד
פֻּקַּדְנוּ	פֻּקַּדְתֶּם	פֻּקְּדוּ
פֻּקַּדְתֶּן	פֻּקַּדְתְּ	פֻּקְּדָה

Participium ſimiliter habet ֻ ſequẽte Daghés

Daghés, & ſecundo loco ־ quorum neutrum mutatur, vt פֻּקַּד פֻּקְּדִים פֻּקְּדָה vel פֻּקֶּדֶת פֻּקְּדוֹת Infinitum cum literis בכלם nuſquã inuenitur, & raro ſine illis, habet autem dum inuenitur, priore loco ֻ ſequente Daghés, & ſecũdo loco hólẽ vt גֻּנֹּב Gene.xl. Imperatiuum hęc verba nõ habent. In futuro hęc verba ab actiuis differunt ſolo ſecundo puncto, quod ibi erat ־, hic autẽ ֻ, vt

Vltima huius futuri ſyllaba ſolet eſſe pathah.

אֲפֻקַּד	יְפֻקַּד	תְּפֻקַּד
נְפֻקַּד	יְפֻקְּדוּ	תְּפֻקְּדוּ
תְּפֻקַּד	תְּפֻקְּדִי	תְּפֻקַּדְנָה

Hęc verba & ea quę ſunt ſextę coniugationis, ſic ſignificant paſſiuè, vt agentis nulla fiat mentio, vt יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם .i. Sumatur obſecro

cro paululú aquę Genes.xviii.Non dicendo à quo porrigi velit aquam.

Quinta Coniugatio.

In hac quinta coniugatione litera ה præponitur ipsi themati cú puncto Hiríc sequente ..Secundum punctú est Hiríc magnum .in vtraquæ tertia singulari,& tertia plurali. in reliquis est -, vt

הִפְקַדְתִּי	הִפְקַדְתָּ	הִפְקִיד
הִפְקַדְנוּ	הִפְקַדְתֶּם	הִפְקִידוּ
הִפְקַדְתֶּן	הִפְקַדְתְּ	הִפְקִידָה

Verba huius cóiugationis significát operationem,quæ transit per secundum in tertiú,vt הִפְקִיד .i. fecit visitare, hoc est exépli causa,fuit autor Petro,vt Paulum inuiseret. Quę tamen in Prima cóiugatione sút neu-

tra

tra,illorum actio hic transit in secúdum,vt à קוּם ,quod significat stare, dicimus הֵקִים .i. stabiliuit. Sunt in hac coniugatione quædam quæ nō inueniuntur iu superioribus, ea hic significant qnod significarēt in prima coniugatione, vt הִשְׁכִּים Sunt quædā hic absoluta secundū quosdam,vt פַּרְעֹה הִקְרִיב .i. Pharo appropinquauit,quod alii negāt dicētes debere subītelligi exercitū, vt sit sententia,Pharo appropinquare fecit exercitum Participium actiuum abiicit ה ,& מ vēdicat sibi - ipsius ה Secundū punctū est Hiríc magnū,

vt מַפְקִיד מַפְקִידִים

מַפְקִידָה מַפְקִידוֹת

quorum neutrum mutatur,quod esse debē

debebat מְהַפְקִיד Idem fit in futuris ſub literis איתן. Actiuopaſſiuũ habet iuxta מ, ו. ſecundo loco ּ,quorum neutrum mutatur, vt

מוּפְקָד מוּפְקָדִים
מוּפְקָדָה מוּפְקָדוֹת

Infinitum ſub ה habet ־ ſequente :. ſecundo loco ּ,ſine literis בכלם, cũ literis tamen illis ſecundo loco ferè ſemper habet Hiric magnum vt

הַפְקֵד בְּהַפְקִיד
כְּהַפְקִיד לְהַפְקִיד מֵהַפְקִיד

Imperatiuũ ſimile eſt infinito, habet enim ſub א, ־, ſequente : in ſingulari genere maſ. & in plurali gene. fœm. in aliis duobus locis ſępius hiric magnum q̃ ּ.

הַפְקֵד הַפְקִידוּ
הַפְקִידִי הַפְקֵדְנָה

Imperatiuo prẹponuntur literẹ איתן & fit futurum, reiecta prius litera ה, & trāslato ipsius ה sub literas איתן, Secundo loco vtplurimum habent Hiric magnum, nōnunq̄ tamen & ֵ. Magna nāq; cognatio est inter Hiric magnum & ֵ, quare alterum sæpe pro altero ponitur, vt

אַפְקִיד	יַפְקִיד	תַּפְקִיד
נַפְקִיד	יַפְקִידוּ	תַּפְקִידוּ
תַּפְקִיד	תַּפְקִידִי	תַּפְקֵדְנָה

Sexta Coniugatio.

Coniugatio passiua superiori respōdens, habet sub ה ַ breue, interdū ֻ, nonnūquam etiā ָ :habent enim hẹc tria puncta inter se quiddam affinitatis, præcipue in hac coniugatione, et in quarta. secundū punctun est ְ.

הָפְקַד

הָפְקַדְתִּי	הָפְקַדְתָּ	הָפְקַד
הָפְקַדְנוּ	הָפְקַדְתֶּם	הָפְקְדוּ
הָפְקַדְתֶּן	הָפְקַדְתְּ	הָפְקְדָה

Si prima hic fuerit א ה ח ע sub ה erit ֶ, & ſub litera gutturali ֱ, vt הֶעֱמַד ſimiliter in futuro, vt יָעֳמַד תָּעֳמַד. Idem fit in actiuopaſſiuo ſuperioris coniugationis, vt מָעֳמָד Imperatiuo hæc verba carent. Infinitum cũ literis ב כ ל ם nunq̃ inuenitur, & ſine illis admodum rar ó. Habet autem dũ inuenitur, ſub ה, ֻ, ſequente ְ, Secundum punctum ַ, vt הֻמְלַח Ezechielis .xvi. Literæ futuri habent breue, ſecundo loco patah ַ, vt

תָּפְקַד	יָפְקַד	אָפְקַד
תָּפְקְדוּ	יָפְקְדוּ	נָפְקַד
תָּפְקַדְנָה	תָּפְקְדִי	תָּפְקַד

Septima Coniugatio.

In hac ſeptima cõiugatione præponitur themati ſyllaba הִתְ & ſecunda thematis per totam coniugationem habebit Daghés, ſicut in coniugatione tertia, ſub prima thematis erit -, tertium punctũ ּ, vel - . Duo prima nõ mutantur, quũ ſint puncta breuia - duobus in locis mutatur in : , ſicut in ſuperioribus cõiugationibus, vt

הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקַּדְתָּ הִתְפַּקַּדְתִּי
הִתְפַּקְּדוּ הִתְפַּקַּדְתֶּם הִתְפַּקַּדְנוּ
הִתְפַּקְּדָה הִתְפַּקַּדְתְּ הִתְפַּקַּדְתֶּן

Participium abiicit ה, & מ vendicat ſibi hiric ipſius ה, Secundum punctum eſt - , tertiũ ּ ſicut in preterito. duo prima nõ mutantur. ּ inter declinandum mutatur in : , vt

מִתְפַּקֵּד

מִתְפַּקֵּר מִתְפַּקְּרִים
מִתְפַּקְּרָה מִתְפַּקְּרוֹת

Infinitú ſimile eſt pręterito, neq; abiicit ה aduenientibus literis בכלם, vt

הִתְפַּקֵּר בְּהִתְפַּקֵּר
כְּהִתְפַּקֵּר לְהִתְפַּקֵּר מֵהִתְפַּקֵּר

Futurum abiicit ה. literę איתן habét hiric ſequente :, ſecundum punctú ſequente daghés, quorum neutrum mutari poteſt. tertium ·· , quod mutatur ſicut in tertia coniugatione, vt

אֶתְפַּקֵּר יִתְפַּקֵּר תִּתְפַּקֵּר
נִתְפַּקֵּר יִתְפַּקְּרוּ תִּתְפַּקְּרוּ
תִּתְפַּקֵּר תִּתְפַּקְּרִי תִּתְפַּקֵּרְנָה

Daghés, quod tota hac cõiugatione habet פ nihil ad coniugationem, ſed tantum tollit aſpirationem à פ litera quam præcedit ; ſono carens. Verba

 quorú

quorũ prima eſt ש ס ז ץ ad vitandã cacophoniam nunquam recipiunt ת ante ſe, ſed poſt: habet enim ת in fine ſyllabæ vocem nonnihil ſimilem illis quatuor literis: dicimus ergo הִשְׁתַּמֵּר pro הִתְשַׁמֵּר et ſi prima ſit צ loco ת quod eſt characteriſticõ huius cõiugationis, ponit̃ ט vt הִצְטַדֵּק Nullum inuenitur verbũ huius cõiugationis Hebraicum, cuius prima thematis ſit ו. Ea enim in ſecũda cõiugatione ſignificãt quod hic ſignificarent ſi inuenirentur. Hæc verba ſignificant idẽ agere in ſe: quare partim ſũt actiua, partim paſſiua. Inueniuntur quędam in hac cõiugatione & non in ſuperioribus, ea hic nihil aliud ſignificant, quam in prima ſi
inue-

inuenirentur, vt הִתְפַּלֵּל. Hucuſque de verbis perfectis.

De Verbis imperfectis.

Verba illa imperfecta vocantur, quæ habent plures literas q̃ tres, aut quæ illas tres non habent conſtanter per totam cõiugationẽ, eo videlicet modo, quo nunc in verbo פָּקַד oſtendimus, qualia ſunt verba, quorũ prima eſt נ, & ea in quibus eſt aliqua ex his quatuor literis אהוי Litera tamen ה tunc ſolum facit verbum imperfectũ quando eſt vltima thematis. Verba itaque quorum prima eſt נ vſque ad imperatiuũ, nihil differũt à verbis perfectis. ſępe etiam numero neque imperatiuum, neq; infinitum quicq̃

abiicit, ſed ſolum futurum. Infinitũ ſi abiicit literã נ à principio, aſſumit literam ת ad finem, & vtrumq; punctum erit ֶ ֶ. Literę ב & כ habebunt ferè ſemper ְ nonnunq̃ & ַ. ל vero ſemper ferè ַ, quãdo נ abiicitur. Idẽ fit in infinitis verborum, quorũ prima eſt י, vel media ו, vt לָדַעַת לָבֹא quãdo vero infinitũ non abiicit literam נ, literæ בכלם habebunt Hiric ſequente ְ, vt in perfectis. Imperatiuum ſi abiicit נ fit monoſyllabũ, & habet punctum ֵ, vel ַ, vel Hólem, quorum ֵ & ַ in plurali maſc. & ſingulari fœminino mutantur in ְ, Hólem vero nõ mutatur, vt à נַשׁ vel נֵשׁ dicimus נְשׁוּ, נְשִׁי, נַשְׁנָה. נשׁ vero habet נְשׁוּ, נְשִׁי, נשְׁנָה.

Futurũ

Futurũ abiicit literam נ, literæ אִיתָן habent eadem puncta, quæ in perfectis, sed sequitur daghes, vt אֶגַּשׁ יִגַּשׁ Secundum punctum erit ֶ, vel hólé. Illa quæ habent mediá א ה ח ע ר hic raro נ abiiciunt, propterea quod nõ admittunt daghés. Illa tamen pauca quę abiiciunt, mutant punctum breue quod est sub literis אִיתָן suo more in longum, vt יֵחַת Hier. xxi. Coniugatio tertia, quarta, & septima, nihil differũt à perfectis: neq; enĩ possunt propter daghês, quod illę coniugationes requirunt in secunda litera thematis characteristicõ sibi, quia si litera נ abiiceretur, ponendũ esset Daghés in proxima, hoc est, secũda thematis, sed ea ex natura coniugationis

onis iam occupata est, quare aut bis ponendũ esset in vna litera Daghés, aut vnum Daghés significaret duas literas reiectas, quorum neutrũ fieri potest, hinc consequitur coniugationem secundam & tertiã sola significatione differre: secũda enim abiicit נ primã thematis, adueniente נ nota passiuę significatiõis, quare necessario ponitur daghés in secunda, quôd tertia coniugatio habet characteristicon sibi, vt נִגַּשׁ נִגְּשָׁה quod est secundæ coniugationis passiuæ, nõ differt a נִגַּשׁ נִגְּשָׁה quod est tertię coniugationis actiuę, nisi sola significatione. Verba quintę & sextæ coniugationis non differũt à verbis perfectis, quantũ ad puncta attinet, sed

ſed litera נ abiicitur relicto Daghés in ꝓxima, vt הִגִּישׁ הֻגַּשְׁתָּ & in ſexta coniugatione הֻגַּשׁ הֻגַּשְׁתָּ Hęc verba propriè vocãtur defectiua: abiiciunt enim prorſus literam נ. Illa vero q̃ habent י primam thematis, non omnino abiiciũt, ſed veluti poteſtate retinent in lõgo puncto, quod propterea factum eſt ex breui, vt à יַדַע non dicimus אֵדַע יֵדַע ſed per punctum - אֵדַע יֵדַע Inuenitur vnum verbum ſcilicet לָקַח quod, vt quidam putãt, abiicit litram ל relicto ſæpenumero daghés in ק non tamen ſemper, propter frequenté vſum vocabuli, quod & in aliis quibuſdam cõtingit, vt in נָסַע, quidam tamen dicunt, nõ ל abiici, ſed נ q̃uis נָקַח cũ נ in vſu nõ ſit.

Quorum

Quorum prima est א vel י

Verba quorum prima est א nihil differunt à perfectis vsque ad futurum, vbi nõnunq̃ א à prima persona excidit propter alterum א ipsius אִיתַן. Literæ futuri habent hólem. Secundum punctum est -, quod mutatur in -:, quando futuro p̃ponitur ו mutans futurum in prȩteritum. Verum hoc non solum contingit in verbis huius formȩ vt - mutetur in -:, sed in multis aliis, de quibus paulò póst. Inueniuntur quȩdam quȩ nec in futuro differũt à perfectis, vt אֶאֱסוֹר אֶאֱסוֹת. In reliquis omnibus sequuntur normam perfectorum.

Quorum prima est י.

Quorum prima est י, vsque ad infinitum

nitum nihil omnino abiiciunt, ipsũ quoq; infinitum, nõnunquam seruat ',vt יָרֹד יָרַדְנוּ: Gen.xliii.Sæpius tamen abiicit ' & assumit ת in fine, sicut verba,quorum prima est נ ,quare hæc verba in infinito, & imperatiuo ab illis non differunt. In futuro magna est differentia, illa enim habent sub literis איתן breuia puncta sequẽte daghes:hęc vero ·· punctũ lõgum, præterquam in verbis, quorum prima est ', & secunda צ : ab illis enim abiicitur ', & relinquitur daghés ĩ צ vt אֱצוֹק.יִצוֹק pręter vnicũ יָצָא quod habet in futuro יֵצֵא .Secundũ punctum hic etiam est ·· ,ibi vero erat aut hólem,aut - . Sunt quędã huius formæ,quæ ' à futuro non abiiciunt, ea sub

ſub literis אִיתן habent hiric magnũ, & ſecundo loco -, vt יִשַׁן. In ſecunda coniugatione י mutatur in ו cum hólem per totum prętеritum & participium, vt נוֹרַע נוֹרַעְתָּ. In reliquis ו fit conſonans, vt in infinito, & imperatiuo, vt הִוָּרַע בְּהִוָּרַע vbiq; ה cum hiric, ו cum daghes, ſub ו vero - ſicut in verbis perfectis. Literæ אִיתן habent hiric Daghes ſequente in ו. Secundum punctum ֵ, ſicut in perfectis. Tertia & quarta coniugatione non abiiciunt י propter daghés characteriſticon illarum coniugationũ. dicimus enim יַדֵּע, & in quarta יֻדַּע. Quinta coniugatione vbiq; habent ו prętеrq̃ in actiuopaſſiuo, quod ſéper habet ו cũ ſurec in hac quĩta cõiugatione

iugatione verborum perfectorum &
imperfectorũ,præterq̃ in illis, quo-
rũ prima est נ, vbi necessariò habet
ו propter sequẽs daghẽs, vt הוֹשִׁיב
הוֹשַׁבְתָּ: Illa tamen quę diximus in
prima cõiugatione seruare י in futu-
ro, etiam hic seruant interdũ asscri-
ptũ, interdum latens in puncto ma-
gno, vt הֵיטִיב vel הֵטִיב. Idem fit in
infinito, imperatiuo, participio acti-
uo, & futuro, vbi litera ה, מ & איתן
eodem modo habent .. & secundum
punctum hiríc magnum, aut .., pro-
pter cognationem illorum puncto-
rum. Sexta coniugatione ה habet ו,
vt הוּרַע Similiter & illa, quorũ me-
dia est ו & illa quæ geminant secun-
dá, quare nihil hęc differũt in tertia
singulari,

ſingulari, ſed in reliquis perſonis illa quæ geminant ſecundam literam, habent ſecundo loco -, ſequente daghés, vt הוּסַב הוּסַבּוֹת Hæc vero, & quorũ media eſt ו nõ habent daghés, quia non abiiciunt ſecundá ſicut illa vt הוּרַע הוּרַעְתָּ. Septima coniugatio non differt à perfectis, niſi quod ſæpe י mutatur in ו conſonantem, vt הִתְוַדַּע pro הִתְיַדַּע.

Quorum media eſt ו

Verba quorum ſecunda thematis eſt ו, frequenter etiam in præterito ſub prima litera thematis, loco vaſ cum holem habent -, vt קָם pro קוֹם. In tertia plurali & tertia ſingulari fœm. genere manet -, in reliquis perſonis -: mutatur in - ſequente :. Inueniũtur

etiam

etiam quę habent ··, vt מֵת :dicimus itaq; בֵּן בֵּנְתָּ בֵּנְתִּי בָּנוּ . Participium masculinum simile est pręterito masculino. Et fœmininũ differt à præterito fœminino solo accentu, quem pręteritũ habet in penultima, & participium in vltima. Inuenitur etiam participium habere ··, vt מֵת מֵתִים nonnũq̃ etiam וֹ, vt טוֹב טוֹבִים Actiuopassiuũ, infinitum, & imperatiuũ, habent וּ vt בּוּן . Infinitũm & imperatiuum etiam habent וֹ . Literæ בכלם habent ferè semper ː, præter לְ, quod habet ִ, vt לָגוּר Gen. xii. Inuenitur etiam imperatiuum habere hiric magnum, vt לִינוּ Gen. xix. Literę איתן habent ִ, secundum punctum erit וּ sicut in imperatiuo, vt אָקוּם & in fine

Imperatiu⁹ ille de quo loquitur, nõ est huius cõiugationis, sed quintæ.

ne verſus holem ו ,& extra finẽ verſus cum ו mutante futurũ in præteritum ֶ breue, vt וַיָּקָם , & accentus feré eſt in penultima. Idem fit ſi ſequat̃ dictio monoſyllaba, vt יֵשֶׁב נָא ii.Reg.xix. Coniugatio paſſiua habet ſub נ ָ in tribus tertiis perſonis, quod in reliquis mutatur ſuo more in ְ .Secundo loco habet ו in eiſdem tribus perſonis, in aliis ו propter alterum ו cum holem aduentitium , vt

נָבוֹן נְבוּנוֹתָ

נְבוּנוֹתִי נָבוֹנוּ נָבוֹנָה

Participium ſimile eſt præterito, q͂d inter declinandum mutat ָ in ְ, נָבוֹן נְבוֹנִים Infinitum & imperatiuũ habent hiric ſub litera ה , ſecundũ punctum eſt holem . Literæ futuri ſimiliter

ſimiliter habent hiric,prętcr א quod habet ·: . Secundum punctum ו, vt אֶבוֹן יָבוֹן

De tertia coniugatione.

Huius tertiæ coniugationis verba, quū ſint deducta à monoſyllabis, & habeant ſecundā thematis ו non cō-ſonantem, ſed ſono carentem, quæ Daghés non recipit, geminant tertiam, loco Daghés, & dicitur בּוֹנֵן בּוֹנַנְתָּ . Hanc coniugationem quidam vocant quadratam à numero quatuor literarum, cum verè ſit cōiugatio tertia,qualis eſt פִּקֵּד :quarta enim litera nulla alia de cauſa apponitur,q̃ quod ו nō recipit daghés, quod & extra hanc coniugationem aliis verbis nonnunq̃ contingit,vt à

 נָפַל

נָפַּל dicitur נִפְלַל pro נִפַּל Ezechielis xxviii. Nec inueniũtur huius formę verba ab aliis verbis deducta, quam ab illis quorum media est ו. Litera מ participii. בכלם preterea & איתן eadẽ habent pũcta, quę in verbis tertię cõiugatiõis. Hęc verba in hac tertia coniugatione, & quarta huic respondẽte passiua, sola significatione differũt: puncta penitus habent eadem. Participium actiuum differt ab actiuopassiuo per vltimũ punctum: actiuum namque habet ‥, & actiuopassiuũ ָ, vt מְבוֹנֵן מְבוֹנָן. Coniugatione quinta per totũ præteritum ה habet ‥, & in tribus tertiis personis secundum punctum Hiric magnum ·. In reliquis ꝑsonis secundo loco - more verborũ

verborum perfectorum Hoc tamen
hic adnotandum eſt,quod ſępe loco
- ,ſecundo loco ponit hiric magnū,
& tunc loco - ſub ה ponitur ·· vel -,
vt הֲקִיצוֹתִי pſal.iii.& הֲקִימוֹתִי Gen.
xvi, מ participii habet - , quod inter
declinādū mutat in : ,vt מֵבִין מְבִינִים
מ vero actiuopaſſiui habet ו ſecūdo
loco - ,quorum neutrum mutatur,vt
מוּבָן מוּבָנִים . Hoc actiuopaſſiuo &
tota ſexta cōiugatione hęc verba nō
differunt ab illis , quorum prima eſt
י .In infinito & imperatiuo ה habet
- ,per quod differunt à pręterito, ſe-
cundum punctum ·· ſine literis בכלם
vt חָבֵן ,cū literis vero בכלם ſecūdo
loco hiric magnū, vt כְּהָבִין . Literę
futuri & hic, & in prima cōiugatio-

ne habent ֶ ,sed differunt per secundum, quod in prima erat ו ;hic vero hiric magnum. Coniugatione sexta ה habet ו, secundũ punctum ֶ ;sicut in verbis quorum prima est י. Coniugatione septima iterum geminatur vltima thematis ꝓpter daghés characteristicon huius coniugationis, quod litera ו nõ admittit dum sono caret, vt diximus in tertia coniugatione: in reliquis sequitur normã perfectorum.

Quorum vltima est א.

Verba, quorum vltima est א, frequẽter habent eam sono destitutam: hoc tamen obseruandum est, quòd huius formę verba in ĩfinito sępe assumũt ת, vt לִקְרֹאת. Sæpenumero etiam ה

ponitur

ponitur pro א & ediuerſo. In imperatiuo plurali fœminino א interdum habet ִ ,interdum caret. vbi & litera ה à ſyllaba נָה interdum abiicitur. dicimus enĩ קְרֶאנָה & קְרֶאןָ & קְרֶאןָ. Hęc verba, & verba quorum vltima eſt ה ſemper habent punctum longũ ante א & ה ꝓpterea quod has quatuor literas א ה ו י dũ ſono carent, ſicut ſuprà diximus, nullũ breue punctũ præcedit, præter ְ , quare dicimus in themate קָרָא & גָּלָה præter morem omnium aliorum. In aliis cõiugationibus, hæc verba quorũ vltima eſt א, non differunt à perfectis: habent tamen ferè ſemper in aliis coniugationibus ante א ֵ , vt à

נִקְרָא נִקְרֵאתָ נִקְרֵאתִי

Quorum vltima est ה.

Quorum est ה vltima, habent bis ָ, sicut illa quorum vltima est א inter cōiugandum, aut ה mutatur in י, aut penitus abiicitur, vt

גָּלָה גָּלִיתָ גָּלִיתִי גָּלוּ גְּלִיתֶם

Prius ָ non aliter mutatur quam in perfectis, Tertia singularis fœmin. genere mutat ה in ת, & accipit alterum ה notam fœm. generis, vt גָּלְתָה tertia pluralis abiicit ה vt גָּלוּ. In reliquis mutatur ה in י: dicimus tamen interdum in tertia plurali גָּלָיו, & in tertia singulari fœmin. generis חָסָיָה Psalm. lvii. Participium priori loco habet ו, secundo ֶ, quod mutatur in ַ quando sequitur ipsum participiū dictio monosyllaba, aut vocabulum habens

habens accentum in prima syllaba, & tunc transfertur accẽtus ab vltima in penultimã, vt וַיְהִי בֹּנֶה עִיר Gen. iiii. Genere autem fœminino secundum punctum est ֵ, vt גּוֹלָה. In plurali tam masculino, quàm fœminino abiicit ה, vt גּוֹלִים גּוֹלוֹת Actiuopassiuum mutat ה in י consonantem, vt

גָּלוּי גְּלוּיִם גְּלוּיָה גְּלוּיוֹת

Vbi litera י in numero singulari mediam quandã vocẽ habet inter iustã consonantẽ & vocalẽ: desinit enĩ syllaba in vocalẽ, i, & fit veluti diphthõgus, in qua vtraq; vocalis audit, quod nunq̃ accidit י, nisi in fine vocabuli pręcedente ָ, vel ֵ, ִי vel וֹ, vt גּוֹי דִּבְרִי & c̃. Infinitum sine literis בכלם fere semper seruat literam ה,

punc̃ta

puncta habet eadem, quę perfecta, vt גלה. cum literis vero בכלם abiicitur ה, & substituitur syllaba ות, vt בגלות כגלות. Imperatiuum seruat ה in singulari mascul. reliquis in locis reiicit ipsum, secundũ punctũ est ·· vt גְּלֵה גְּלוּ גְּלִי גְּלֶנָה vel גְּלֶינָה
Futurum fit ex Imperatiuo & literis איתן hoc tamen interest, quod ה hic in futuro habet ∵ ante se. In reliquis hæc verba sunt similia perfectis, vt אֶגְלֶה יִגְלֶה תִּגְלֶה. Quæ diximus de litera ה abiicienda, vel mutãda in ת vel י, habent etiam locum in reliquis omnibus cõiugationibus: eisdem enĩ in locis mutatur, vel abiicitur in aliis quibus in hac: In aliis tamen cõiugationibus habet sæpius י ante se ·, q̃
hiric

hiric. ם vtriusque participii. Literæ בכלם & איתן habent puncta, quæ in perfectis. Multa futura verborũ huius classis abiiciunt ה non solum ab hac prima coniugatione, sed etiam ab aliis. In prima coniugatione literæ איתן habent hiric sequẽte daghés, vt אֶגֶּל יִגֶּל תִּגֶּל נִגֶּל quæ sępius tamẽ inueniũt sine daghés cũ accẽtu iuxta lrãs איתן vt יֵבֶן תֵּבֶן נֵבֶן Quędã etiam habent sub איתן ‥, vt תֵּפֶן. Secundo loco pro ∴ interdum ponitur -. In secunda coniugatione secundum punctũ erit ‐ vt וַיֵּרָא אֵלָיו hoc est, visus est ab ipso. Vbi actiuũ loco ‐, habet ∴, vt וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה & vidit mulier. Genesis.iii. In tertia coniugatione literę איתן habebũt :;

secundo

ſecundo loco -, vt אֱגַל יְגַל תְּגַל.
Quarta & ſexta non abiiciunt ה. In
quinta vtrúq; punctum erit ⸪, ſequéte
non ſolet ſequi daghes. daghes, vt אֶגֶּל יֶגֶּל תֶּגֶּל. In ſep-
tima cõiugatione א habet ⸪, reliquæ
hiric ſequente :, ſecundum punctum
erit -, vt אֶתְגַּל יִתְגַּל. Imperatiuú eti-
á nõnúq̃ abiicit ה, vt in tertia cõiu-
gatione dicimus גַּל. in quinta à רָבָה
dicimus הֶרֶב & in ſeptima cõiugati-
one nõnúq̃ הִתְחַל. In prima & ſecú
da cõiug. imperat. ſeruat ה. Sút hic
quatuor verba quę nuſquam abiiciút
ה, נָגַהּ גָּבַהּ כָּמַהּ תָּמַהּ quæ habent in
themate, ſecundo loco -, & notulam
quandá in litera ה pter moré aliorú
verború í ה: dicimus ergo גָּבַהּ גָּבַהְתָּ
eodem modo, quo in perfectis.

Quorum

Quorum ſecũda geminatur. Sunt Verba, quæ quidam vocant duplicia, ob geminatam ſecundam thematis literam, vt סָבַב. Hæc ſæpe occurrũt integra, ſępe etiam ſecundã abiiciunt, relicto daghés in tertia: ea enim eſt natura daghes, vt ſignificet literam ante ſe abiectam, & non poſt ſe. Toto præterito tranſfertur -, qđ eſſe debebat ſub ſecũda, ſub primã, per quod differunt hęc ab illis, quorum media eſt ו in tertia ſing. vtroq; genere & tertia plur. vbi illa habẽt ּ, hęc vero - : in reliquis vero perſonis hęc habent - ſequente daghés, in illis vero poſt - ſequitur ּ ſono carẽs vt סַב סַבּוֹתָ, קַמְתָּ vero à קָם dicimus. Participiũ etiam vbiq; habet -, vt

vt סַב סַבִּים סַבָּה סַבּוֹת . Illa vero quorum media est ו, vbiq; ־ vt supra diximus: Pauca tamen quædam inueniuntur huius formæ, quæ hic habét ־ in numero singulari: in plurali vero & genere fœminino omnia habent ־ sequente daghés, vt תָּם תַּמִּים . Participiú genere fœminino à præterito fœminino solo accétu differt, quem habet preteritum in penultima, participium in vltima. Actiuopassiuú nó differt à perfectis, nihil enī vnq̄ abiicit, vt סָבוּב סְבוּבִים Infinitum habet holem, & imperatiuum similiter. vbi inter coniugandum dum aliç literç accedunt, post holem sequitur daghés significans literá esse reiectam, quod videri possit esse con

tra naturam lõgi puncti, sed accentus circa holem ante daghés in huiusmodi verbis facit, vt liceat sequi daghés post ו, vt diximus in principio huius libelli. Literę אית״ן habent ֵ ; sicut in verbis quorum media est ו, sed differunt hæc ab illis secundo puncto, quod hic est ,illic vero ו vt אָסוב & accedente aliqua litera inter coniugandũ, post holem scribetur daghés in proxima litera, sed iuxta holem illis in locis semper erit accentus: Tertia tamen plurali genere fœminino, ת habet ֵ ; & loco ו scribitur י sequente daghés, ne cogamur illic ponere accentum in antepenultima, & in penultima ex natura illarum personarum quę semper ibi habent

bent accentum: poneretur enim bis iuſtus accẽtus continenter, dicimus itaque סְבִינָה Geneſis xxxvii. Coniugatione ſecũda litera נ habet - in tribus tertiis perſonis, quod in reliquis mutatur in :, ſecũdum punctum vt plurimum eſt -, interdum etiam ··, nõnunquam etiam ו vt נָסֵב & cũ - נָמֵס Pſal. xxii. Cum ו tantũ inuenit in numero plurali, vt נָגֹלוּ Eſaiæ xxxiiii. In reliquis perſonis poſt - ſequitur daghes, vt נְסַבּוֹת. Etiam in illis quæ habent ſecundo loco tſere, vt נֵמַסּוֹת Inueniũtur tamen pauca quædam, quæ hic in genere fœmin. non habent daghes in vltima thematis, vt נָסַבָה נִקְטָה pro נָסְבָה נִקְטָה

Partcipiũ

Participium gen. masc. habet vtroq; loco ־, interdum etiam secundo locó ¨, vt לֵב נָמֵס Naum ii. Inter declinandum prius ־ mutatur in :, secundum in ־ sequente daghés, vt
נָסַב נְסַבִּים נְסַבָּה נְסַבּוֹת
Infinitum & imperatiuum habent ִ secundo loco, interdum etiam ¨, vt הִמֵּס & הִלּוֹק, & quando aliquid additur inter coniugandum imperatiuo post ִ & ¨ sequitur daghés sed accentus semper erit iuxta longum punctum, vt הִמֵּס הִמַּסּוּ Hęc verba in infinito & imperatiuo singulari similia sunt illis, quorum media est ו In reliquis personis differunt per daghes; sicut dictum est. Futurum etiam habet secundo loco ִ, sicut illa quorũ

media est ו.Interdũ etiam - per quod differunt in ea forma ab illis quorum vltima est ה .ea enim habent- ,sicut suprà diximus, vt יִשַּׁר , & in plurali יִשְּׁרוּ .Inueniũtur pauca quędã, q̃ sub literis איתן habẽt- , vt à קָלַל , אֵקַל Gen.xvi. Sunt verba quędam huius formę habentia significationem actiuam, vt אֵכַת Deut.ix.quod quidam volunt esse primę coniugationis etiamsi א habeat .. ,& non - :videtur tamen potius verbum anomalũ, quod vocem habeat verbi passiui,significationem autẽ verbi actiui. Coniugatione tertia multa inueniuntur nihil abiicere,vt הִלֵּל הִלַּלְתָּ Plurima tamẽ simillima sunt verbis, quorũ media est ו & in hac cõiugatione &in septima,

ma, quarum vtraq; ex natura coniugationis habet daghés in litera ſecũda, quod quia media litera illorum verborum ו videlicet vocalis non recipit, loco daghés geminat tertiá literam thematis, quemadmodum ibi diximus. Hæc vero, quia ſecundam habent ex ſe geminatá, in qua ex natura coniugationis poni deberet daghes,& ita ſonus literę geminari,q^d in quibuſdam durius videtur:poneretur enim eadem litera, ſaltem poteſtate ter continenter, quare loco daghés aſſumũt ו inter primá & ſecundam thematis, & fiũt per omnia illis ſimilia, quorum media eſt ו, vt רוֹמֵם רוֹמֶמֶת ſicut בּוֹנֵן בּוֹנֶנֶת .Et in cõiugatione ſeptima הִתְרוֹמֵם, Hæc

verba quemadmodũ ſimilia ſunt cõ
iugatione, ita etiam ſignificatione,
quare רד״ק in lexico ſuo ex his mul-
ta ponit inter ea, quę habent mediã ו
& inter ea quæ geminant ſecundam
in eadem ſignificatione. Vtrumque
participiũ ſimile eſt perfectis ſæpe-
numero, ſũt tamen quædã, quæ nihil
differunt ab illis, quorum media eſt ו
vt מְבוֹנָן. Ea quæ ſuprà diximus de
ſignificatione illorum verborũ, quæ
propter daghés geminant tertiam,
quòd eádem terminatione ſint tertiæ
& quartæ cõiugationis, et quòd par-
ticipium actiuũ differt ab actiuopaſ
ſiuo per ſecundũ punctum etiam hic
locum habent, ſunt enim hæc modis
omnibus illis ſimilia. Coniugatio
quinta

quinta habet sub ה ֵ in tribus tertiis personis, & secundo loco alterum ֵ vel ָ vt הֵסַב vel הֵסֵב. In reliquis personis similia sunt illis, quorum media est ו, hoc solo dempto, quod hæc habent daghés in secunda thematis, vt הֲבִוּתִי. Iob. ix. Litera מ participii habet ֵ, secundum punctū etiam est ֵ in singulari mascul. gen. quorum vtrumque mutatur inter declinandū, prius in ְ, alterum in hiric sequente daghés, vt מֵסֵב מְסִבִּים. Illa autem quorum media est ו habent secundo loco hiric magnum, vt מֵבִין מְבִינִים Actiuopassiuum habet ו, & secūdo loco ָ, vt מוּסָב מוּסַבִּים. Infinitū habet sub ה ֻ, secundo loco ֵ, interdū etiam ַ, vt הֻסֵב vel הֻסַב. Imperati-

 num

uum ſimile eſt infinito, Inter coniu-
gandum ſecundum punctum erit ·· ,
ſequente daghés loco cuius illa quo
rum media eſt ו habent hiric magnú
vt הֲסִבּוּ cum accentu iuxta ···. Literę
אִיתָן habent ·. ſecundú punctú erit
·· ,quod mutatur ſepiſſime in ∵ ,quan
do ו mutans futurum in præteritum
illi præponitur. Idem contingit ver-
bis quorú media eſt ו, vt וַיָּסֶב & וַיָּשֶׂם
accentu vtrobiq; iuxta literas futuri.
In plurali fœminino litera ת habet :,
& in antepenultima eſt hiric paruú
loco ·· , ne cogamur bis continenter
accentum ponere videlicet in penul
tima & antepenultima, vt וַתְּחַלֶּינָה
Gen. xli. Coniugatione ſexta ה ha-
bet ו , ſecundum punctú -, vt הוּסַב.

Literæ

Literæ futuri habent interdum ו ſæpius tamen י, ſequente daghés, vt אֹסֵב vel אוּסַב. Sunt quædam verba non vno tantum modo imperfecta, vt נָטָה quod coniugatur, quantú ad primam literam נ attinet, ſicut נָגַשׁ, quantum ad vltimam ſicut גָּלָה. Idé dicendum eſt de illis, quorum prima eſt י & vltima א vel ה, & ſimilibus, per totam coniugationem, prçterq̃ in infinito & imperat., vbi hęc verba bis imperfecta nõ abiiciunt י vel נ à principio, neq̃ etiá ה à fine, præter hęc duo, יָצָא & נָשָׂא. habet enim נָשָׂא in infinito, & imperatiuo שָׂא & יָצָא in infinito צֵאת. In imperatiuo צֵא. Verbum יָרֵא in futuro ſeruat י, vt ſit differentia inter ipſum & רָאָה

 Similiter

Similiter יָרָה seruat י, & nonnunquã abiicit ה, vt אִיר *. Est vnum verbũ quod bis abiicit נ, à principio videlicet & à fine, vt נָתַן. Sunt tamen, qui dicãt, eas personas, quę à regula exorbitant, venire à themate נָתָה.

Verba quatuor literarum.

Sunt verba quatuor literarum, quę fiunt abiectione alicuius literæ, & geminatione syllabæ relictæ, vt à שָׁעָה fit שְׁעַשַׁע שְׁעַשְׁעַתּ, & à גָּלַל fit גִּלְגֵּל גִּלְגַּלְתּ. & ita de reliquis, quę ferè omnia sunt tertię cõiugationis, & loco daghés assũmũt quartam literã, pauca etiam in quarta & in septima inueniuntur, vt תְּשַׁעַשְׁעוּ Esaiæ. lxvi. & אֶשְׁתַּעֲשַׁע Psal. cxix. Duo sunt verba quatuor

literarũ

literarum,quę non fiunt huiuſmodi ſyllabæ geminatione,ſed habēt quatuor literas diuerſas, vt כִּרְבֵּל כִּרְסֵם quorũ vtrũ ꝗ etiã eſt tertiæ coniugationis. Verbum quinque literarum, quod quidem ſit Hebraicum, nõ inuenitur, præter vnum חֲמַרְמַר quod eſt quartæ cõiugationis in quo ſecũda ſyllaba geminatur, thema enim ipſius eſt, חָמַר. Inuenitur etiã יָפְיָפִיתָ à יָפָה Pſal. xlv.

De pronominibus affixis.

Sex ſunt literę,ex quibus fiũt decem pronomina, quæ à nonnullis affixa vocantur,ſeorſum enim nunq̃ ponũtur, ſed ſemper verbis, vel nominibus adhærēt. Literę ſunt ה כ נ ו י ם. Hæc pronomina tantum affiguntur verbis

verbis actiuis, & non passiuis, neq; absolutis: Significant enim illud in quod transit actio, siue id quod patitur, vt פְּקָדוֹ .i. Visitauit illum. Verba itaq; secundę coniugationis quartæ & sextæ, cum sint passiua, & septimæ, quę partim sunt passiua, partim actiua, significant enim idem agere in se, hęc, pronomina non admittũt. Quòd autem aliquando aliqua inueniuntur ex his affixis cum infinitis passiuis, ei quod dicimus obstare nõ debet. Capiuntur enim illa infinita tũc serènominaliter, vt אֶת כָּל עֻנּוֹתוֹ .i. omne affligi ipsum, siue propter varias eius afflictiones. Psal. cxxxii. Omnis tertia persona recipit decem pronomina, secunda tantum sex, prima

ma octo. Vtrumq; participiú, & infinitum admittunt decem, ſicut nomina,vt פָּקַד .i.viſitauit vir.

פְּקָדוֹ פְּקָדְךָ פְּקָדַנִי פְּקָדָם
פְּקָדְכֶם פְּקָדָנוּ פְּקָדָהּ
פְּקָדֵךְ פְּקָדָן פְּקָדְכֶן

.i. Viſitauit illum, viſitauit te virum, viſitauit me vtroq; genere, viſitauit illos, viſitauit vos viros, viſitauit nos viros,vel mulieres,viſitauit illá, viſitauit te fœminam, viſitauit illas, viſitauit vos fœminas. Toto præterito ּ ipſius פ mutatum eſt in ְ,ſecundum punctú ּ in ְ, illis in locis,quibus nó ſequitur ְ ſono carens : in alis enim locis relinqui non poteſt :ſequeretur enim neceſſariò daghés,q̃d hic locum non habet,quare dicimus

פְּקַדְתֶּם per ־, quod esse deberet פְּקַדְתֶּם si ־ non mutaretur: quod autem diximus de ־ mutãdo in ־, nõ hic solum locum habet, sed & in reliquis omnibus verbis & nominibus, ob naturã punctorum breuiũ, quę semper post se habent daghés, aut : sono destitutũ, nisi iuuentur accentu, vt in פְּקַדְנִי vbicũq; ergo hæc tria desunt, necessariò mutãtur breuia in longa, & e diuersò propter daghés & : sono carẽs mutantur lõga in breuia, propter naturam punctorum breuium, & longorum, vt in principio libelli docuimus. Secũda persona habet ꝓnomina sex: nõ enim iungit̃ pronomẽ secundę ꝑsonę verbo sec. perſ.: Sũt autẽ q̃tuor secũdę ꝑsonę, duę numero singulari

ſingulari, & duæ numero plurali, quare tantũ ſex pronomina reliqua ſunt, quæ ſecundis perſonis affigi poſſunt, vt פָּקַדְתָּ .viſitaſti vir

פְּקַדְתּוֹ פְּקַדְתַּנִי פְּקַדְתֶּם
פְּקַדְתָּנוּ פְּקַדְתָּהּ פְּקַדְתֶּן

Prima perſona admittit pronomina octo, ſunt enim tantũ duo pronomina primæ perſonæ, altera ſingularis cõmunis generis & altera plur.cõm. gen.quę verbis primæ perſonæ nuſq̃ iunguntur,vt פָּקַדְתִּי ego viſitaui.

פְּקַדְתִּיו פְּקַדְתִּיךָ פְּקַדְתִּים
פְּקַדְתִּיכֶם פְּקַדְתִּיהָ פְּקַדְתִּיךְ
פְּקַדְתִּין פְּקַדְתִּיכֶן

In his duabus perſonis ſecundũ punctum - nuſq̃ mutatur, ſequitur enim ipſum vbiq; ſono carẽs. Tertia pluralis

ralis admittit decem pronomina, vt ſuprà diximus.

פָּקְדוּ .i. Viſitauerũt vtroq; genere.

פְּקָדוּהוּ פְּקָדוּךָ פְּקָדוּנִי פְּקָדוּם
פְּקָדוּכֶם פְּקָדוּנוּ פְּקָדוּהָ
פְּקָדוּךְ פְּקָדוּן פְּקָדוּכֶן

Hic vbiq; - ponitur loco - ,ob cauſã quam paulò ante diximus.

פְּקַדְתֶּם .i. viſitaſtis viri.

פְּקַדְתּוּהוּ פְּקַדְתּוּנִי פְּקַדְתּוּם
פְּקַדְתּוּנוּ פְּקַדְתּוּהָ פְּקַדְתּוּן

Ab hac ſecũda perſona litera ם abiicitur, & eius loco ו ſubſtituitur, vt ſit nota numeri pluralis, - nuſquàm mutatur. פְּקַדְנוּ nos viſitauimus.

פְּקַדְנוּהוּ פְּקַדְנוּךָ פְּקַדְנוּם
פְּקַדְנוּכֶם פְּקַדְנוּהָ פְּקַדְנוּן
פְּקַדְנוּכֶן

Iterum

Iterum manet vbiq; -, ob causam, quam sępe diximus.

פָּקְדָה visitauit fœmina.

פְּקָדַתְהוּ פְּקָדַתְךָ פְּקָדַתְנִי

פְּקַדְתָּם פְּקַדְתְּכֶם פְּקָדַתְנוּ

פְּקָדַתָהּ פְּקָדָתֵךְ פְּקָדָתַן

פְּקָדָתְכֶן

Hic mutatur ה litera, quæ signū erat generis fœmin. in ת aspiratum, hoc enim illi perpetuum est, quoties mutatur ex ה nota fœm. generis, vt tùm careat daghés, & ediuerso ת ex alio mutatum quàm ה nota fœm. generis semper habet daghés. Secunda persona singularis, genere fœminino, eodem modo recipit pronomina, quo prima persona cōmunis generis: dicimus enim à פָּקַדְתְּ .i. tu fœmina visitasti

ſitaſti פְּקַרְתִּיו & ita de reliquis. Secũda pluralis genere fœminino recipit eodẽ modo pronomina, quo ſecunda maſculina. Vtrumq; participium & infinitum hæc admittunt eodem modo, quo nomina. In participio tamen fœminino hoc adnotandum eſt quòd pronomina illic affigũtur participio in ת & non ה deſinenti: Habet enim ת ſemper daghés, quoties affiguntur pronomina, quod eſſe nõ poſſet ſi cõmutatum eſſet ex ה, quare dicimus à

פּוֹקֶרֶת פּוֹקַרְתּוֹ פּוֹקַרְתְּךָ

aut פּוֹקַרְתֶּךָ in loco iuſtę alicuius diſtinctionis: Ibi enim ſemper litera præcedens כ pronomen, habebit ∵.

De imperatiuo.

Imperatiuũ

Imperatiuum aliam perſonam non habet, quàm ſecundam: quare admittit tantum ſex pronomina. Diximus ſuprà ſecundum punctum in imperatiuis ſæpe eſſe holem, nonnũquàm etiam ◌ֻ. Ea quæ habent ו ſecundo loco, dum affiguntur pronomina, habent ſub prima ◌ֳ, quemadmodum fieri diximus, quando adiicitur imperatiuis litera ה, vt à זְכוֹר fit זָכְרָה eodem modo dicimus,

פָּקְדֵהוּ פָּקְדֵנִי פָּקְדֵם
פָּקְדֵנוּ פָּקְדָהּ פָּקְדֵן

Ea verò quę ſecundo loco habent ◌ְ, cum pronominibus habebũt ſub prima ◌ִ, Et ſi fuerit ſecunda, vel tertia, ח vel ע, ſecundum punctum erit ◌ַ, vt מִשְׁחֵהוּ Prim. Regum xvi. ſic סְעָדֵנִי

Psal. cxix. In plurali verba imperatiui modi rarissimè assumũt pronomina affixa, vtimur enim loco illorũ pnominibus separatis, vt פִּקְדוּ אוֹתוֹ Licet tamen analogiam sequendo dicere hoc modo פִּקְדוּהוּ פִּקְדוּנִי & sic de aliis, vel פַּקְדוּהוּ פַּקְדוּנִי & ita de reliquis. Eodem modo genere fœmini no numero singulari, à פִּקְדִי, פִּקְדִיהוּ vel פַּקְדִיהוּ genere fœminino mutatur syllaba נָה in וּ quando illi prono mẽ affigitur, quod interim rarissimè contingit. Infinitum more nominũ admittit decem pronomina. Et quoties secundum punctum est holem, cum pronominibus sub prima litera scribetur ..., sicut in imperatiuo, si secundum fuerit -, cũ pronominibus

prima

prima habebit hiric, vt בִּבְגְדוֹ Exod. xxi. Dicimus itaq; פָּקְדוֹ פָּקְדֵנִי &c.

Futurum.

אֶפְקְדוֹ	אֶפְקְדֵךְ	אֶפְקְדֵם
אֶפְקָדְכֶם	אֶפְקְדֵהּ	אֶפְקְדֵךְ
אֶפְקְדֵן	אֶפְקָדְכֶן	

Dicimus etiam אֶפְקְדֶנּוּ Est enim hęc syllaba נּוּ pronomen tertiæ personæ singularis numeri, quoties litera נ habet daghés, cum alioqui sine daghés sit nota primę personę pluralis. Idé dicendum est de הוּ. Vbi ה litera præponitur ipsi ו fit pronomen tertiæ personæ singularis numeri, vt אֶפְקְדֵהוּ, ם quoque pronomen pluralis numeri masculini generis sæpe assumit ו, vt אֶפְקְדֵמוֹ. Ante ה etiam notam fœminini generis sæpe poni-

 tur

tur נ cũ daghés, idemq; significatur vt אֶפְקְדֶנָּה. Eodẽ modo à יִפְקוֹד dicimus יִפְקְדֶנִּי יִפְקְדוֹ יִפְקְדֶךָ. Item à נִפְקוֹד & תִּפְקוֹד dicimus נִפְקְדוֹ & תִּפְקְדוֹ, Sic in numero plurali, יִפְקְדוּךָ יִפְקְדוּנִי, & ita de reliquis. Si media, vel vltima fuerit ח vel ע, secundum punctum erit ּ, sicut in imperatiuo diximus, vt יִסְחָבוּן Sic etiã dicimus יִפְגְּעוּנוּ Exod. v. Secunda & tertia pluralis genere fœminino abiiciunt syllabam נָה, pro qua substituitur litera ו nota numeri pluralis, & recipit hæc pronomina eodem modo, quo תִּפְקְדוּ vt תַּחְשְׁבוּנִי Iob. xix. & paucissima ei similia: Sępius enim vtimur pronominibns nõ affixis, vt

תִּפְקוֹדְנָה אוֹתִי

de nomi-

DE NOMINIBVS.

Nomina Hebraica aut ſunt generis maſculini, vt דָּבָר aut generis fœminini vt תּוֹרָה Maſculina fiunt pluralia acceſſione יִם, vt ex דָּבָר fit דְּבָרִים Litera tamen י interdum non ſcribitur, vt תַּנִּנִם. Fœminina abiiciunt ה loco cuius accipiűt וֹת vt תּוֹרָה תּוֹרוֹת ו tamen non ſemper aſſcribitur, vt כִּבְשֹׂת הַצֹּאן Gen.xxi. Quatuor ſűt cauſę mutãdi pűcta, regimen; mutatio numeri mutatio gene. & affixio ꝑ nominű. Puncta mutabilia ſűt q̃tuor ָ, ֵ, ֶ, וֹ, & ְ, quod tamen de numero punctorű non eſt. Omne nomẽ ꝑfectű cuius primű punctű eſt ָ, mutat illud in ְ, quæcunq; fuerit cauſa mutandi, & qualecunq; fuerit ſecundum

punctum, vt de דָּבָר dicimus, דְּבָרוֹ דְּבָרִים Præterquàm in numero plurali, quando abiicitur ם propter constructionem, ibi enim mutatur in hiric, cuius causam postea dicemus, vt דִּבְרֵי יְהוָה. Idem fit accedentibus quibusdã pronominibus affixis nomini pluralis numeri, vt דִּבְרֵיהֶם Eodem modo mutátur nomina, quæ habét primum punctũ ּ, si secundũ punctum fuerit ָ, alias non, vt à לֵבָב לְבָבִים. Si secundum punctum non fuerit ָ, ּ non mutatur, vt אֵפוֹר אֵפוֹרִין. Secundm punctum in huiusmodi nominibus non mutatur nisi sit ָ, vel ֵ, quę mutantur in constructione in ַ, vt דְּבַר יהוה. Illis locis, quibus propter : sono carens. ָ & ָ, cum

-, cum ſint puncta longa, poni non poſſũt, vt, in plurali dum cadit ם ob conſtructionẽ, mutãtur in :, vt דִּבְרֵי Idem fit cum quibuſdã pronominibus, vt ſuo loco indicabimus. Nomina quę & primo, & ſecũdo loco habẽt ∵ ſunt plurima numero. Et habẽt omnia accentum in penultima: hæc propter regimen numero ſingulari nihil mutant, vt חֶסֶד אֵל. Quando verò affigitur illis pronomen ſingularis numeri, vt plurimum mutatur prius ∵ in hiric, & ſecundum in :, vt בִּגְדוֹ. Nonunq̃ etiam in -. maximè autẽ in illis, quorũ prima eſt aliq̃ ex gutturalibus, vt חַסְדוֹ dicimus etiam מַלְכּוֹ רַגְלוֹ. i reliquis, hoc eſt numero plur. & cũ affixione ꝑnominũ, & ꝑ

 pter

pter constructionem numero plurali mutantur sicut illa, quæ habent duplex ָ vel ֵ & ָ vt בְּגָדִים בִּגְדֵי בְּגָדָיו. Sunt quædam ex illis quæ ֶ prius nõ mutant, etiamsi affigatur pronomen affixum, vt חֶלְקוֹ. Nec in plurali, quando ם propter constructioné abiicitur, vt חֶלְקֵי, quod quidam putãt deduci à חֵלֶק, mutariq́ ֶ in ִ, quamuis secundum punctũ non sit ָ quod & in multis aliis fit. Quæ primo loco indifferenter habent ֵ, vel ֶ, vel semper ֵ, videntur esse eiusdem formæ: habẽt enim omnia accentum in penultima. Sunt pauca quę primo loco habent ֶ, quod nusquàm mutant, vt נַחַל נְחָלִים quæ sequi vidẽtur normam eorum, quæ habent in secunda

daghes

daghés, quòd enim huius formæ nõ ſint,conſtat ex accẽtu,quẽ habent in vltima,quũ hęc oĩa habeãt in penul. Si vltima litera horũ nominũ, q̃ bis habẽt ֶ fuerit ח vel ע mutat̃ ſecundũ ֶ in ַ & ſi ſecunda fuerit altera illarũ duarum mutatur vtrumq; in ַ, non variato accentu,vt נַעַר צֶמַח .Nomina perfecta, quorum prius punctum eſt ֹ, mutant illud in ָ breue ſi ſecundum punctum ſit ֶ, & non alias vt ab אֹזֶן dicimus אָזְנוֹ, In ſingulari tamen ob conſtructionem nihil mutant: dicimus enim אֹזֶן אַהֲרֹן. Quod paulò ante diximus ֶ mutari in ַ, ꝓpter ע vel ח literam vltimam nominis,etiam hic locũ habet. Et eodem modo mutatur ֹ ,ac ſi ֶ non eſſet mutatum

tatum, vt ab אֹרח dicimus אָרְחוֹ:
Si vero media fuerit א ה ח vel ע prima habebit ֶ & secunda ֱ, vt
אֹהֶל אָהֳלוֹ. Pauca sunt, quæ habent priori loco ו, nec illud mutant, vt
עוּגָב. Est vnum cum ֵ, vt אָמֵן.
Sunt ergo tantū tria puncta reliqua, hiric, ֻ, ֹ, quę non mutantur, quum sint puncta breuia, & habeant post se daghés vel : sono carés, quemadmodum & in verbis sæpe diximus, vt
אַבִּיר אַבִּירִים. Quod tamen interdū inuenitur sine daghés, cum ַ sub א, quod mutatur in :, sicut in aliis, quæ primo loco habent ַ. Est enim tum alterius formę, quod & in multis aliis contingit: Dicimus enim אֲבוּס, quod nihil mutat, et אָבוּס, à quo dicimus

cimus, אֲבוּסֶיךָ. Nomina quę sub prima litera habent ׃ illud non mutant nisi in numero plurali excidente ם vt à כְּתַב , כְּתָבֵי , cuius causá postea dicemus. Nominibus illa eadem affiguntur decem pronomina, quæ verbis adiecimus, vt ipsi דָּבָר

דְּבָרוֹ	דְּבָרְךָ	דְּבָרִי	דְּבָרָם
דְּבַרְכֶם	דְּבָרֵנוּ	דְּבָרָהּ	
דְּבָרֵךְ	דְּבָרָן	דְּבַרְכֶן	

Hic vbiq; prius ּ mutatur in ַ ּ secundum non mutatur, nisi dum affigitur pronomē כֶם vel כֶן, vt דְּבַרְכֶם Numero plurali ipsi דְּבָרִים eadem affiguntur pronomina, hoc pacto.

דְּבָרָיו	דְּבָרֶיךָ	דְּבָרַי	דִּבְרֵיהֶם
דִּבְרֵיכֶם	דְּבָרֵינוּ	דְּבָרֶיהָ	
דְּבָרַיִךְ	דִּבְרֵיהֶן	דִּבְרֵיכֶן	

Iterum

Iterum hic mutatur prius ׃ in ׃, quā-do nō affigitur vllū ex his quatuor pronominibus כֶם כֶן הֶם הֶן : Tunc enim loco ׃ sub prima litera ponitur hiric alioqui bis poneretur ׃ in principio vocabuli, quod fieri nō potest: Secunda enim litera suum punctum mutat in ׃ cū his quatuor pronominibus, propter multitudinē syllabarum, & accentum, qui semper est in illis pronominibus. Si ergo prius ׃ mutaretē in ׃, dicendū esset דְבְרֵיהֶם, quod nulla ratione fieri potest. Idem fit dum ם nota numeri pluralis abiicitur ob constructionē, vt דִּבְרֵי יהוה Neq; hoc quod dicimus, hic solū locū habet, sed vbicunq; iuxta regulas gram. bis ī prīcipio poneretur ׃ . ibi

loco

loco alterius,& ſæpe loco vtriuſque ponitur hiric,vt dicimus וִיהוּדָה pro וִיְהוּדָה .Ea tamẽ quę in numero plurali ſunt dyſſillaba quia ſecũdo loco litera ם excidente,habent neceſſario ‥ , ſub prima litera habent : & non hiric,vt à שָׁנִים dicimus שְׁנֵי in conſtructione .

De fœmininis.

Nomina fœminina ferè deſinunt in ה ,ſic tamen , vt ſub litera quæ ה antecedit ſit ־ ,& accentus in vltima, ſi alterum horum defuerit,nõ erit ה generis fœminini,ſed aut thematis, aut alia de cauſa adiecta , vt צְדָקָה .Ob conſtructionẽ mutatur ה in ת , præcedente - ,vt צִדְקַת יהוה ,& cũ pronomine,vt צִדְקָתוֹ . Secundum punctum

ctum tunc tantum mutatur, quando nomina sunt eius formæ, cuius est צְדָקָה, tunc prius ּ mutatur in :, &: quod est sub prima litera in hiric, ne bis continenter ponatur: in principio vocabuli: hęc enī חָכְמַת & גְּלֻלַּת & alia cuiussuis formæ nihil omnino mutant. dicimus enim גֻּלָּתוֹ חָכְמָתוֹ, Vbi loco - ante ת necessariò ponitur ּ, ne cogamur ponere daghés in ת, quod nunquàm recipit, dum mutatur ex ה nota fœminini generis. Nomina quæ habent literam ה partem thematis, eam non mutát in ת; sed abiiciunt aduentantibus pronominibus, vt מִקְנֶה à verbo קָנָה cum pronominibus מִקְנְךָ. Diximus suprà quum de verbis loqueremur, quod

quòd participia fœminina desinunt in ה & in ת, vt פּוֹקְדָה פּוֹקֶדֶת: Sępius tamen in ת, quàm in ה. Contrarium euenit in nominibus: Desinunt enim vt plurimum in ה, raro autem in ת. Que tamē habent ת, ante ipsũ semper habent ֶ, & sæpe etiam bis ֶ continenter, vt עֲטֶרֶת. Interdum in penultima habent ו, vt קְטֹרֶת. Hæc vsq; ad ,holem & ֶ nihil mutant, etiam si eis præponatur מ vel ת, ו mutat suo more in ָ, ֶ in ְ, vt קְטָרְתוֹ. Ea vero quę habēt duplex ֶ, mutant prius in ַ, vt תִּפְאַרְתּוֹ. In plurali hęc nomina fœminina quoties recipiunt pronomina ponitur י inter ת notam numeri pluralis, & ipsum pronomen, vt צִדְקוֹתֶיךָ. Tertię tamen personæ

ſonæ pluralis vtroq; genere interdũ pronomen eſt הֵן vel הֵם præcedente י, vt מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם. Interdum ſolam literam ם, vel ן, & ſine י, vt מִשְׁפְּחוֹתָם.

De literis האמנתי.

Sex ſunt literæ, per quas fiunt deriuationes nominum à verbis, vt ה א מ נ ת י, quæ nullis aliis adhibentur nominibus, quàm verbalibus. Litera ה tantũ vni nomini perfecto pręponitur, vt הַשְׁמָעוּת. Ezechi. xxiiii. Ab imperfectis vero verbis multa deriuantur nomina per ה literam præpoſitã, vt ſuo loco dicemus. In fine triplex inuenitur ה: aut enĩ eſt nota fœminini generis, vt in צְדָקָה: aut eſt pars thematis, vt in מִקְנֶה q^d^ fere

ferê ſemper habet ante ſe ְ ,aut ה per quod deriuatur nomen à verbo, vt נַחֲלָה .
א præponitur verbo cum ֶ , vt אֶשְׁכּוֹל אֶשְׁכַּב Nonnunquã tamen א habet ַ - אַבְנֵט .Interdum inuenitur א loco ה in fine,vt מַטָּרָא pro מַטָּרָה .
Litera מ plerumque habet hiric, vt מִקְדָּשׁ מִזְמוֹר .Nonnunq̃ ַ vt מַדְבָּר .
Hæc ſepius recipiunt daghés in litera vltima, quando mutatur numerus,aut quando affigitur pronomen, vt מַדְבָּרִים , quod & aliquando contingit illis, quæ ſub מ habent hiric, quæ numero ſingulari ſecundũ pnn ctum habent ְ - . Quę autem habent ו vel ִ ,nunquàm admittunt daghés.
Sunt nomina quæ vltra מ præpoſitã

assumunt ad finē etiam ה,vt מֶמְשָׁלָה
In constructione מֶמְשֶׁלֶת. Inueniuntur pauca quædam extra constructionem habere ת,vt מִסְגֶּרֶת.
Litera נ raro præponitur,nisi in nominibus propriis,vt נִמְרוֹד:Ad finē verò sæpissimè apponitur. Et tunc prima litera nominis vt plurimū habet hiric,vt זִכְרוֹן.Nonnunquàm ְ, vt שֻׁלְחָן:Raro vero ָ breue,vt קָרְבָּן
Et sūt oīa ferè fœminina,vt שֻׁלְחָנוֹת
Quædam etiam huius formæ post נ habent daghés loco ְ,vt זִכָּרוֹן,quod etiam sine daghés legitur, זִכְרוֹן.
Nonnunq̄ post hiric sequitur vtrūq;,daghés videlicet & ְ,vt קִלְשׁוֹן.
Litera ת ferê semper præponitur cū puncto ַ,secundum punctum sępenumero

numero est ו vt תַּמְרוּק. Inueniuntur cum hiric magno, vt תַּלְמִיד. & quędam cum ֵ, vt תַּשְׁבֵּץ. ת interdum habet hiric, vt תִּדְהָר. Sunt quæ habent ת in principio, & in fine, vt תִּפְאֶרֶת. Inuenitur aliquoties & ת in fine tantum, vt גַּבְהוּת. In hac forma quædam habent sub prima litera ְ, vt יְדִידוּת, quæ in numero plurali assumunt י consonantem, vt à מַלְכוּת מַלְכִיּוֹת. Quædam habent ante ת literam Iod, י, vt חֲמִישִׁית. Litera י raro præponitur aliis, quàm nominibus propriis, vt יִצְחָק: Inueni tur tamen יַלְקוּט. Hæ sex literæ, dum fiunt per eas deriuationes nominum à verbis, habent sub se hiric, vel ַ, interdum etiam ֶ & semper se-

quitur: ſono carens.

De formatione nominũ à verbis imperfectis, eo ordine, quo de ipſis verbis imperfectis loquuti ſumus.

Nomina quæ deducuntur à verbis, quorum prima eſt נ, habent מ literá cum -, ſequente daghés, loco נ thematis, vt à נָטַע מַטַּע. Idem dicendũ eſt de illis quorum prima eſt י, & ſecunda צ: Illa enim cum reiiciunt י, ſequuntur normam verborum, quorum prima eſt נ: Dicimus itaque à יָצַב מַצֵּבָה. Similiter à verbis, quorũ prima eſt נ, & vltima ה, fiunt nomina præpoſitione מ cum -, vt נָכָה fit מַכָּה. Vbi ה eſt ſignum fœminini generis, & non pars thematis: Haberet enim

enim ֵ, ſi pars thematis eſſet. Inueniuntur duo nomina,quę habent ה, vbi alia habent ם, vt הַצָּלָה הַנָּרָה. Duo item ſunt quæ neq; habent ם, neque ה, ſed י inter vltimam & penultimam verbi, litera נ reiecta, vt שִׁיג, שִׁיא.

Quorum prima eſt א vel י.

Nomina,quę fiunt à verbis,quorum prima eſt א, fiunt ſicut ea,quæ deriuātur à perfectis, vt ab אָכַל fit מַאֲכָל nihil abiiciendo.

Verba quorum prima eſt י, formant nomina per מ vel ת literá præpoſitam mutando י in ו, vt מוֹשָׁב: Quod ſecundo loco habēt ָ, nec illud mutāt: Dicimus enim in plurali מוֹשָׁבִים Quædam etiam habent ֵ, vt מוֹקֵשׁ,

 quod

Iterum hic mutatur prius ֿ in :, quã-do nõ affigitur vllũ ex his quatuor pronominibus כֶם כֶן הֶם הֶן : Tunc enim loco : sub prima litera ponitur hiric alioqui bis poneretur : in principio vocabuli, quod fieri nõ potest: Secunda enim litera suum punctum mutat in : cũ his quatuor pronominibus, propter multitudinẽ syllabarum, & accentum, qui semper est in illis pronominibus. Si ergo prius ֿ mutaretᷓ in :, dicendũ esset דְבְרֵיהֶם, quod nulla ratione fieri potest. Idem fit dum ם nota numeri pluralis abiicitur ob constructionẽ, vt דִּבְרֵי יהוה Neq; hoc quod dicimus, hic solũ locũ habet, sed vbicunq; iuxta regulas gram. bis ĩ prĩcipio poneretur : ibi loco

loco alterius, & sæpe loco vtriusque ponitur hiric, vt dicimus וִיהוּדָה pro וִיְהוּדָה. Ea tamẽ quę in numero plurali sunt dyssillaba quia secũdo loco litera ם excidente, habent necessario ־ , sub prima litera habent: & non hiric, vt à שָׁנִים dicimus שְׁנֵי in constructione.

De fœmininis.

Nomina fœminina ferè desinunt in ה, sic tamen, vt sub litera quæ ה antecedit sit ָ, & accentus in vltima, si alterum horum defuerit, nõ erit ה generis fœminini, sed aut thematis, aut alia de causa adiecta, vt צְדָקָה. Ob constructionẽ mutatur ה in ת, præcedente ַ, vt צִדְקַת יהוה, & cũ pronomine, vt צִדְקָתוֹ. Secundum punctum

quòd participia fœminina deſinunt ın ת & in ה, vt פּוֹקְדָה פּוֹקֶדֶת: Sępius tamen in ת, quàm in ה. Contrarium euenit in nominibus: Deſinunt enim vt plurimum in ה, raro autem in ת. Quę tamẽ habent ת, ante ipſũ ſemper habent ֶ, & ſæpe etiam bis ֶ continenter, vt עֲטֶרֶת. Interdum in penultima habent ֹ, vt קְטֹרֶת. Hæc vſq; ad ֹholem & ֶ nihil mutant, etiam ſi eis præponatur ם vel ת, ֹ mutatũ ſuo more in ָ, ֶ in ְ, vt קְטָרְתוֹ. Ea vero quę habẽt duplex ֶ, mutant prius in ַ, vt תִּפְאַרְתּוֹ. In plurali hęc nomina fœminina quoties recipiunt pronomina ponitur י inter ת notam numeri pluralis, & ipſum pronomen, vt צִדְקוֹתֶיךָ. Tertię tamen perſonæ

sonæ pluralis vtroq; genere interdũ pronomen est הֶן vel הֶם præcedente י, vt מִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם. Interdum solam literam ם, vel ן, & sine י, vt מִשְׁפְּחוֹתָם.

De literis האמנתי.

Sex sunt literæ, per quas fiunt deriuationes nominum à verbis, vt ה א מ נ ת י, quæ nullis aliis adhibentur nominibus, quàm verbalibus. Litera ה tantũ vni nomini perfecto pręponitur, vt הַשְׁמָעוּת. Ezechi. xxiiii. Ab imperfectis vero verbis multa deriuantur nomina per ה literam præpositá, vt suo loco dicemus. In fine triplex inuenitur ה: aut enĩ est nota fœminini generis, vt in צְדָקָה: aut est pars thematis, vt in מִקְנֶה quæ fere

ferê ſemper habet ante ſe ·:· ,aut ה per quod deriuatur nomen à verbo, vt נַחֲלָה .
א præponitur verbo cum ·:·, vt אֶשְׁכוֹל אֶשְׁכָב Nonnunquã tamen א habet - אַבְנֵט .Interdum inuenitur א loco ה in fine,vt מַטָּרָא pro מַטָּרָה .
Litera מ plerumque habet hiric, vt מִזְמוֹר מִקְדָשׁ .Nonnunq̃ ָ vt מַרְבַּר .
Hæc ſepius recipiunt daghés in litera vltima, quando mutatur numerus,aut quando affigitur pronomen, vt מַרְבַּרִים , quod & aliquando contingit illis, quæ ſub מ habent hiric, quæ numero ſingulari ſecundũ pnn ctum habent - . Quę autem habent י vel ·,nunquàm admittunt daghés.
Sunt nomina quæ vltra מ præpoſitã
 aſſu-

assumunt ad finē etiam ה ,vt מֶמְשָׁלָה
In constructione מֶמְשֶׁלֶת. Inueniuntur pauca quædam extra constructionem habere ת ,vt מִסְגֶּרֶת .
Litera נ raro præponitur,nisi in nominibus propriis,vt נִמְרוֹד :Ad finē verò sæpissimè apponitur. Et tunc prima litera nominis vt plurimū habet hiric,vt זִכְרוֹן .Nonnunquàm ֻ , vt שֻׁלְחָן :Raro vero ָ breue,vt קָרְבָּן
Et sūt oīa ferè fœminina,vt שֻׁלְחָנוֹת
Quædam etiam huius formæ post נ habent daghés loco ְ ,vt זִכָּרוֹן ,quod etiam sine daghés legitur, זִכְרוֹן .
Nonnunq̄ post hiric sequitur vtrūq́;,daghés videlicet & ְ ,vt קִלְּשׁוֹן .
Litera ת ferê semper præponitur cū puncto ַ ,secundum punctum sępe-
numero

numero eſt ו vt תַּמְרוּק. Inueniuntur cum hiric magno, vt תַּלְמִיד. & quædam cum ··, vt תַּשְׁבֵּץ. ת interdum habet hiric, vt תִּרְהַר. Sunt quæ habent ת in principio, & in fine, vt תִּפְאֶרֶת. Inuenitur aliquoties & ת in fine tantum, vt נְבִהוּת. In hac forma quædam habent ſub prima litera :, vt יְרִידוּת, quæ in numero plurali aſſumunt י conſonantem, vt à מַלְכוּת מַלְכִיוֹת. Quædam habent ante ת literam Iod, י, vt חֲמִישִׁית. Litera י raro præponitur aliis, quàm nominibus propriis, vt יִצְחָק: Inuenitur tamen יַלְקוּט. Hæ ſex literæ, dum fiunt per eas deriuationes nominum à verbis, habent ſub ſe hiric, vel -, interdum etiam ∵ & ſemper ſe-

quitur: ſono carens.

De formatione nominũ à ver bis imperfectis, eo ordine, quo de ipſis verbis imperfectis loquuti ſumus.

Nomina quæ deducuntur à verbis, quorum prima eſt נ, habent מ literá cum -, ſequente daghés, loco נ thematis, vt à נָטַע מַטַּע. Idem dicendú eſt de illis quorum prima eſt י, & ſecunda צ: Illa enim cum reiiciunt י, ſequuntur normam verborum, quorum prima eſt נ: Dicimus itaque à יָצַב מַצֵּבָה. Similiter à verbis, quorú prima eſt נ, & vltima ה, fiunt nomina præpoſitione מ cum -, vt נָכָה fit מַכָּה. Vbi ה eſt ſignum fœminini generis, & non pars thematis: Haberet enim

enim ְ, ſi pars thematis eſſet. Inueniuntur duo nomina, quę habent ה, vbi alia habent ם, vt הַצָּלָה הֲנָחָה. Duo item ſunt quæ neq; habent ם, neque ה, ſed י inter vltimam & penultimam verbi, litera נ reiecta, vt שִׂיג, שִׂיא.

Quorum prima eſt א vel י.

Nomina, quę fiunt à verbis, quorum prima eſt א, fiunt ſicut ea, quæ deriuãtur à perfectis, vt ab אָכַל fit מַאֲכָל nihil abiiciendo.

Verba quorum prima eſt י, formant nomina per ם vel ת literã præpoſitam mutando י in ו, vt מוֹשָׁב. Quod ſecundo loco habẽt ָ, nec illud mutãt: Dicimus enim in plurali מוֹשָׁבִים Quædam etiam habent ֵ, vt מוֹקֵשׁ,

quod mutat ·· in :, vt מוֹקְשִׁים . Illa quæ fiunt per ת præpositam plerūq; habent & ה in fine, vt תּוֹלְדָה à יָלַד : Inuenitur tamē תּוֹשָׁב à יָשַׁב, & pauca quædam alia.

Inueniuntur quæ habent vtrobique ת, vt תּוֹעֶלֶת . Pauca etiam habent in principio מ, & in fine ה, vt מוֹעֲשָׂה . Quædam loco י habent ו, vt מוּסָר . Sunt quæ abiiciunt י à principio, & ad finem assumunt ה, vt עֵצָה . Paucissima sunt, quæ י abiiciunt, & nullam aliam literam assumunt, vt צֵא à יָצָא Esaiæ.xxx. & בּוּל à יָבַל, Iob.xl.

Quorum secunda est ו.

Ex verbis quorū secunda est ו, plurima fiunt nomina, præpositione מ literæ

terę cum ·, vt מָקוֹם. In constructio-ne & cum pronominibus · mutatur in :, vt מְקוֹמוֹ. Ex his quædam in numero plurali habent formam nominũ fœmininorum, vt מְקוֹמוֹת. quę dam masculinorum vt מְלוֹנִים. Interdum apponitur ad finem litera ה, & tũ מ semper habet :, & secundũ punctum est ו vt מְשׁוּבָה. In hac forma, quando vcʒ scđm punctũ est ו absq; ה in fine, nullum nomen inuenitur. Quædam etiam habent in principio ת, vt תְּקוּמָה. Quędam habent ת in fine בּוֹשֶׁת, quod mutat ו in · breue, quia secundum punctum est ·· : dicimus enim בָּשְׁתְּךָ. Quædam assumunt ת cum ו in fine, vt עֶרְוָה, quod habet in numero plurali עֲרָיוֹת per י

H iiii conso

consonantē, vt fieri solet in eis, quæ in ות desinunt, primum punctum ·· non mutatur, quia secundum punctum non est ֵ. Inuenitur & רֵקָם à רוק. Multa sunt quibus nulla ex his literis apponitur, ea semper habent aliquid ex longis punctis, vt ֵ צָר, ֵ נֵר, hiric magnum קִיר holem, טוֹב. Surec וּ, שׁוּק. Plurima ex his nunq̄ mutant suum longum punctum: Ea tamen quæ habent וֹ, mutant illud in ֵ, vt רָאשִׁים ראשׁ.

טוֹב mutant וֹ sæpe in וּ vt טוּבוֹ. Quæ vero habēt ֵ vel ·· nihil mutāt. Quæ habenr hiric magnum. illud nō mutant, præterquàm in vno vocabulo עִיר quod habet עֲיָרִים. Quæ habent וּ mutant וּ vocalem in ו consonantē,

vt a

vt à שוק dicimus שְׁוָקִים. Omnia hęc monoſyllaba neceſſariò habent punctū longū quod poteſtate contineat literam ו reiectam. Sunt quædā diſyllaba, quorum ſecunda litera eſt י conſonans, vt לַיִל בַּיִת. Quæ omnia habent accentum in penultima, in numero plurali, & cum pronominibus י deſinit eſſe conſonans, vt לֵילִים בֵּיתוֹ, per ‥ ſub litera prima, præter vnum בָּתִּים, quod duobus modis anomalum eſt: Habet enim ▾ ſub prima ſequēte daghés poſt punctum longū, & abiicit literam י, quā præcedere deberet ‥, ſicut in omnibus aliis. Sunt & diſylltba quędam quę ſecūdo loco habent ∵, & primo loco ▾, vt מָוֶת, in quibus ו deſinit eſ-

ſe

ſe conſonans,in conſtructione & cū pronominibus, vt מותו. Quędam aſſumunt ה ad finē,vt מִתָה & עֻלָה à quo dicimus עֻלוֹ, vnum præterea quod ſecūdo loco habet ְ ante א ſono destitutam,vt שָׁוְא.

Quorum vltima eſt א.

Multa ex illis, quorum vltima eſt א habēt bis ֶ, vt פֶּלֶא, quę puncta ſua mutant, ſicut perfecta prius ֶ in hi ric,vel ַ,& ſecundum in ְ vt פִּלְאוֹ. Sunt quę vtrobiq; habent ָ vt צָבָא. Quędam in principio habent ו, ſecundo loco ֶ vt גוֹמֶא,quę nihil differūnt à perfectis. Vnum eſt, quod habet hiric ſequēte daghés,ſecundo loco ֵ vt כִּסֵּא, quod mutat ֵ in ְ abiecto daghés, vt כִּסְאוֹת.

hęc

Hæc nomina quorum vltima est א, magna ex parte sunt generis fœmini ni. Inuenitur & חֵטְא cum : ante א. Habet autem ·· sub ח ad moré illorum perfectorú, quę priori loco habent ·· , & secundo ·:, quare mutat in ·: vt חֶטְאוֹ sicut à חֵלֶק, חֶלְקוֹ. Interdú inuenitur hoc nomé secundo loco habere daghés, vt חַטָּאֵי עַמִּי. Amos.ix. Et multis aliis locis. In singulari sępe assumit ה, vt חַטָּאָה.

Quorum vltima est ה.

A verbis quorum vltima est ה, fiunt nomina per literá ת, vel מ prępositam cum hiric sequente :, vt תִּכְלָה מִנְחָה. Obseruandę hic sút א ה ח ע Dicimus enim תַּאֲוָה. ה in istis nominibus ferè semper est nota fœmi-

nini

nini generis: quare & mutãtin ת & habent accentum in vltima, paucis demptis, in quibus ה est litera adie-ctitia, quod ex accentu, quem habent in prima deprȩhenditur, vt מַעֲלָה.
Sunt in quibus ה thematis manet, ea habent ֶ ante ה, nec ob cõstructio-nem ה abiiciunt, sed mutatur tantũ ֶ in ֵ, vt מַחֲנֵה דָן. Num. ii. Hȩc fiũt semper per מ, & nunquàm per ת.
Sunt huius classis, quȩ habẽt מ in prĩcipio, & ת in fine, vt מַשְׁקִית, & sũt quȩ vtrobiq; habent ת, vt תַּבְנִית, secundum punctũ hiric magnum.
Quȩdam secundo loco ו vt תַּרְבּוּת in quibus מ & ת, semper habent ַ.
Duo inueniunt quȩ habent sub ת ְ, vt תְּלָאָה & תְּעָלָה. Sunt quibus nul-
la ex

la ex his literis pręponitur,ſed deſinunt in ה notam fœminini generis, vt שָׁפָה. Ex quibus quędam habent ſub prima litera ·· ,vt פֵּאָה .Sunt pauca,quę literam ה non abiiciunt, nec vllam aſſumunt,vt גֵּאָה גֵּוָה, quę habent interdum ſecundo loco ∵, vt גֵּאֶה רֵעֶה . Sunt multa huius claſſis nomina,quę abiiciunt ה à fine,& aſſumunt י, quorũ quædam habent primo loco ·,vt קָלִי ,quę mutant ob conſtructionẽ · in : ,extra locũ iuſtę diſtinctionis:ibi enim loco : habẽt ∵ quędã ו, quod mutat̃ in · breue q̃uis ſecundũ punctũ nõ ſit ∵ vt חֳלִי q̃dã ∵ ,vt מְשִׁי quod mutatur in : Et quãdo affiguntur pronomina, י fit conſonans ,vt כֵּלֶיךָ. His ſępe additur in fine

fine ת vt עֲמוֹת . Quędam ſecundo loco habẽt ו , vt חֲמוֹת . Quędam וּ , vt גָּלוּת ,Et cum : ſub litera prima,vt שְׁבוּת . Hæc in nũmero plurali habent י conſonantem, vt שְׁבִיּוֹת more perfectorum. Multa ſunt huius claſſis, quę fiunt per literam נ ad finem adhibitam, vt רָצוֹן .Hæc vt plurimũ habent ſecundo loco ו , quędam tamen ֽ cum י conſonante ante נ , vt קִנְיָן . Sunt pręterea quędam monoſyllaba , ex quibus quædam ſemper habent ֽ ,quędam ſemper ֿ , quædã interdum ֽ , interdum ֿ , vt צו אַב . Hęc videntur ſimilia illis , quorum media eſt ו , & illis quæ geminant ſecundam, differentiam tamen quę eſt inter hęc & illa,paulò poſt dicemus.

Sunt

Sunt quædá in quibus ה mutatur in י,& media abiicitur, vt à רָוָה dicimus רִי.

Quorum ſecunda geminatur.

Nomina quæ fiunt ex verbis geminãtibus ſecundá ſunt magna ex parte monoſyllaba: abiiciunt enim ſecundam thematis, vt דַּל per -. Pauca quędam habent ־ Sunt & quę habent ו, עוֹל. Quędam etiam habent ‥, vt חֵן. Hæc monoſyllaba, & illa quę ſunt deducta à verbis, quorú media eſt ו, & quorum vltima eſt ה. videntur inter ſe valde ſimilia. Illa tamen quorum media eſt ו ſemper habent longum punctú, quod poteſtate contineat in ſe ו reiectá. Hęc vero & illa quorum vltima erat ה non ſẽ-

per

in ÷ paruum,vt חֲקָךָ . Sunt huius or dinis nomina, q̃ aſſumũt ſibi literam מ ,ſicut illa quorum media eſt ו : Dif ferunt tamẽ hæc ab illis, quod ÷ ſub מ in ſuperioribus mutabatur in :, vt מְקוֹמוֹ מָקוֹם : In his verò non mutatur: relinquitur enim ÷ loco daghés, vt à מָגֵן fit מְגִנִּים . Pauca quędam in ueniuntur cum מ,& ו , ea habent ſecundo loco -, vel ÷, vt מוֹרָךְ מוֹרֶךְ. Hæc ſimilia ſunt nominibus, quæ deducuntur à verbis quorum prima eſt י ,quantum ad primum punctum attinet, quod illa ſecundo loco habent ÷ vel ·· . Sunt quæ habent מ in principio, & ה in fine, ſed illa facilè dignoſcuntur ab aliis: Habent enim hęc ſemper daghés in ſecunda litera;

ra,vt מְגִלָּה.

De nominibus quatuor literarũ.

Sunt nomina, quæ habent quatuor, vel etiam quinq; diuersas literas, verum ea non sunt genuinè Hebraica, sed ab aliis nationibus mutuata, nec vsq̃ occurrunt, nisi quoties fit mentio rei alicuius peregrinę: Sunt tamẽ multa Hebraica quę geminatione fiunt quatuor, aut quinq; literarũ. Ea quantum ad inflexionem attinet, ferme sequuntur perfecta. & si quid varient, vsu melius, quàm pręceptionibus discitur.

Licet deriuare nomina ab omnibus verbis aliquo horum modorũ, quos nunc ostendimus, etiamsi non inueniãtur in sacris Bibliis, quod & faciunt

unt Iudæi ſępiſſime in commentariis, & aliis libris, ſed addunt fere literam ה ad finem, quæ ſit nota fœminini generis.

DE NOMINIBVS NVMERALIBVS.

Hebręi numerát per literas ſicut & Græci.

30	20	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
400	300	200	100	90	80	70	60	50	40		
ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ		

Nomina numerorum genere maſculino.

tres gen. cõi	tres	duo	vnus
שְׁלֹשֶׁת	שְׁלֹשָׁה	שְׁנַיִם	אֶחָד

I ii quatuor

sex quinq; quatuor

אַרְבָּעָה חֲמִשָּׁה שִׁשָּׁה

nouem octo septem

שִׁבְעָה שְׁמֹנָה - per תִּשְׁעָה

decem

עֲשָׂרָה.

Genere fœminino.

אַחַת שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ אַרְבַּע

חָמֵשׁ שֵׁשׁ שֶׁבַע שְׁמֹנֶה ∴ per

תֵּשַׁע עֶשֶׂר

In his nominibus à tribus vsq; decẽ genere masculino additur ה, & non fœminino, contra naturam aliorum nominum, in quibus solet ה esse nota fœmin. generis, præterquàm in שְׁמֹנָה, quod vtroq; genere habet ה, sed genere mascul. - ante ה, & genere fœminino ∴ :Sunt autẽ hæc nomina

mina vſq; ad decem adiectiua: Dicimus enim שְׁלֹשָׁה יָמִים. Sed ſupra decem vſq; ad mille ſunt nomina ſubſtantiua, veluti collectionem quandam ſignificãtia: Quare dicimus, אַרְבָּעִים שָׁנָה. Hæc quæ nnnc commemorauimus vſq; ad decem numero plurali ſignificant toties decem, quoties ſingulari ſignificabãt vnum vt שְׁלשִׁים triginta, אַרְבָּעִים quadraginta, & ita de reliquis, עֶשְׂרִים tamẽ tantum bis decem ſignificat. i. viginti. Vbi ventum fuerit ad mille rurſũ fiunt adiectiua, vt אֶלֶף שָׁנִים. Pſal. xc Dicimus tamẽ & אֶלֶף כֶּסֶת Gen. xx.

Numeri quos ordinales vocant.

רִאשׁוֹן שֵׁנִי שְׁלִישִׁי רְבִיעִי
חֲמִשִׁי שִׁשִׁי שְׁבִיעִי שְׁמִינִי
תְשִׁיעִי

תְּשִׁיעִי עֲשִׂירִי .i. Primus ſecundus tert. quar. quin. ſext. ſept.oct.non. decimus.Sed genere fœminino.

רִאשׁוֹנָה שֵׁנִית שְׁלִישִׁית
רְבִיעִית חֲמִשִּׁית שִׁשִּׁית
שְׁבִיעִית שְׁמִינִית תְּשִׁיעִית
עֲשִׂירִית

.i. Prima ſecunda tertia.& c.

De literis משהוכלב.

Hę ſeptem literę prępõnuntur verbis & nominibus, ſic tamen vt non fiant partes illorũ,neq; mutent puncta,ſunt enim integrę dictiones, etiamſi ſint ſolę literę,quare ſcire oportet quid ſignificent, & quę illis adhibenda ſint puncta: Paſſim enim in ſacris literis obuię ſunt.

מ itaq; idem eſt,quod apud nos prępoſitio

positio à, ex, &c. & habet semper sub se hiric sequente daghés in proxima litera quod sit signum literæ נ reiectæ: Integra enim præpositio est מן: Dicimus itaq; מִבַּיִת pro מִנְבַּיִת. Vtuntur preterea Hebræi hac litera ם, quoties vnam rem comparát cum alia: Non habét enim comparatiuũ, neq; superlatiuum, vt טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן .i. Bona est fama præ vnguéto, hoc est, melior est vnguento.

Litera שׁ, idem est quod אֲשֶׁר quis, quę, vtroq; genere, vtroq; numero, & habet vtplurimum punctum ֶ, sequéte daghés in proxima litera, interdum etiam ַ, vt בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר. Genesis.vi. Si litera sequens fuerit אהעחר, ַ mutabitur in ָ, vt שָׁאַתָּה

 Iudicũ

Judicum vi. Segol ∵ tamen quamuis ſit punctum breue ante literas illas, nõ mutatur, ut שֶׁאֵל יַעֲקֹב Pſal. cxlvi Litera ה interdum habet vim demõſtrandi, habetq; ſub ſe - ſequente daghés vt הַשָּׁמַיִם. Hæc litera ſi prępo - natẽ vocabulo cuius prima litera habet : in eam nõ imprimit daghés, ſed aſſcribitur ipſi ה virgula methegh ı, præcipue in vtroque participio verborum quintæ coniugationis, vt הַמְסַכֵּן הַמְדַבֵּר. Similiter ſi præponatur literę י habenti ſub ſe : non imprimit in eam daghés, vt הַיְסֹד, niſi י ſit prima litera vocabuli rem aliq̃ vi uã ſignificantis: Tũc enim ſemp י habet daghés poſt ה, vt הַיְּהוּדִים : Si tamen litera ſequens ה, fuerit א ה ח ע, cum

cũ ּ ה vt plurimũ habebit ׃ vt הֶחָכָם Si verò vocabulum fuerit monosyllabum sub ה erit ָ ,vt הָהָר Hæc litera sæpenumerò habet vim vocandi vt הָאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם nec differt ab ה demonstrandi puncto, sed tantum significatione. Tertiò est nota interrogationis, vel admirationis, & habet sub se ֲ , nisi prima litera vocabuli, cui pręponitͤ, habeat ׃ : Tunc enim necessariò ponetur sub ה iustum ַ ,vt הֲבַת. Differentia autem inter ה demonstrandi & admirandi, dũ habet iustum ַ , est, quod ה demonstrandi ferè semper habet post se daghés, vt nunc diximus. ה autem interrogãdi vel admirandi minimè, vt הַבְרָכָה: Habet tamen nonnunq̃ ה interrogãdi post

di post se daghés, sed illis ferê locis quibus ה demonstrandi poni nó potest, hoc est, ante vllam ex his septé literis מ ש ה ו כ ל ב , quibus ה demonstrandi nunquá prȩponitur, vt הַבְּמַחֲנִים . Est & alia differentia ex parte virgulæ methegh ׀ ,quam ה demonstrandi habet parte dextra ipsius - vt הַמְּכַסֶּה . ה verò interrogandi eam virgulá habet parte sinistra, vt הֶחָפֵץ . Præterea ה interrogandi vel admirandi, nunq̃ mutat suum - in ּ ante literas ע ח ה א quod ה demonstrãdi sæpenumero facere diximus. Si prima litera vocabuli,cui præponitur ה fuerit ע ח ה א & sub eis ּ , ה interrogandi habebit ּ , sicut ה demonstrandi.Inter ה admirandi & in
terrogandi

terrogandi quantum ad puncta atti net nulla est differentia. ה interdum idem est quod אֲשֶׁר .

Litera ו coniunctio est copulatiua. Sepissime habet sub se : , etiam ante literas gutturales, vt וְעֵבֶר . Si tamen sub prima litera vocabuli fuerit :, ו habebit ו, vt וּרְבַשׁ , nisi prima litera sit י cum :, tunc enim sub ו ponitur hiric, sublato : ipsius י, vt וִיהוּדָה . Habebit p̃terea ו punctũ surec, quoties prima vocabuli fuerit vna ex literis בומף, vt וּמֹשֶׁה וּפֶרֶץ וּבִנְיָמִין .

Litera ו habebit ָ, quoties coniungit duo nomina, quorum secundum habet accentum in prima, vel est mono syllabum, vt רֶכֶם וָסוּס שָׁמַיִם וָאָרֶץ .

Si prima vocabuli, cui præponitur ו, fuerit

fuerit אהחע,& sub ea fuerit -:, ו habebit - . Si verò ..:, ו habebit -:, vt אֱלֹהֵי וַעֲבָדִים וֶאֱמֶת. Litera ו ꝓposita אֱלֹהִים habebit - sublato ..:, quod erat sub א Dicimus enim וֵאלֹהִים. Idem accidit in literis כ ל ב, quando huic nomini præponuntur.

Litera ו pręterq̃ quod est coniūctio facit in verbis sępenumero, vt pręteritū legatur pro futuro & ediuersó: & recipit omnia puncta, quæ ו coniunctio tantū, pręter -. ו itaq; quod facit ex pręterito futurū semper habet :, nisi quid obstet eorū quę diximus, quum de ו cōiunctione tantum loqueremur: Habet enim eadem illa puncta, & ob easdem causas, ob quas ו tantum coniunctio, pręter -, quod hic

hic habet nonnũquàm,ſed alia ratione. ו autem quod ex futuro facit præteritum ſemper habet - , niſi dum pręponitur א notę primę perſonę: Tunc enim habet ּ ,vt ſit differentia inter hoc ו conuerſiuum , & ו coniunctionem tantum, quod ante א habet : .

Litera כ ſignificat quandàm ſimilitudiné,& ſæpe eam Hebręi gemināt vt כָּעָם כַּכֹּהֵן .Interdũ idem eſt quod quaſi . ל articulus eſt datiui caſus aut genitiui , nonnũquàm etiã ablatiui , vt אִמְרִי־לִי .i. dic de me Gen. xx. ב idem eſt quod in vel cum. His tribus literis eadẽ ſubiiciuntur puncta,ſępiſſime habent : , etiã ante literas אהחע vt לְאִישׁ בְּאִישׁ

Si tamẽ

Si tamen prima litera vocabuli habu
erit :, hæ tres habebunt hiric, vt
לִרְאוּבֵן .Si tamen sub literis אהחע,
in prĩcipio vocabuli -:, hę tres literę
prępositę habebũt - .Si vero habue
rint ⸫, hę tres habebunt ⸪. Sepissi-
me contingit has literas poni ante ה
demonstrãdi, quam ferè semper pel
lunt suo loco, & vendicãt sibi illius
punctũ, vt dicimus בְּהַבַּיִת p, בַּבַּיִת;
& ita de infinitis aliis: Recipiũt ita-
que hę literę omnia illa puncta quę ה
demonstrandi. Hæ tres literę prępo
nũtur infinitis verborum, de quibus
supra diximus, cum de verbis loque
remur, ibique ostendimus, quid signi-
ficent, & quę illis subiici debeant
puncta.

De accen-

De accentibus.

Secũda perſona ſingularis maſc.generis,& prima cõmunis generis ſemper habent accentum in penultima, niſi prȩponatur litera ו mutans prȩteritum in futurũ: Tunc enim interdum erit in vltima, & interdum in penultima, quorum tamẽ vltima eſt ה vel א ſemper habent in penultima etiam cum ו vt עָשִׂיתָ קָרָאתָ. Tertia pluralis quoties ponitur in loco iuſtȩ alicuius diſtinctionis, habet loco :punctum longum,& accentum iuxta illud longum punctum, hoc eſt in penultima, vt dicimus extra locũ diſtinctionis פָּקְדוּ, ſed in diſtinctione פָּקָדוּ & à חָפֵצוּ חָפֵץ à יָכֹלוּ יָכֹל. Idem dicendum eſt de tertia ſingulari

lari genere fœminino,vt חָפֵצָה פָּקְדָה In verbis quorum media eſt ו tertia pluralis, & tertia ſingularis fœmin. genere habet accentũ in penultima, per quem differt genere fœminino à participio, vt à קוּם קָמוּ קָמָה. Idem fit in verbis, quorũ ſecunda gemina ẽ, vt סַבּוּ סַבָּה .In aliis ſemper habet vtraq̧ hęc tertia perſona accentum in vltima,niſi ſequatur dictio mono ſyllaba.vel alia habens accentum in prima: Tũc enim ſępiſſime remittit̃ accentus ab vltima in penultimam, in vtrá q̧ tertia ſingul. hoc eſt maſc. & fœm.& tertia plurali,vt קָרָא לָיְלָה vbi in קָרָא accẽtus eſt in penultima, propter לָיְלָה quod habet accentũ in prima,vt paulò poſt dicemus, idem fit

fit si sequat̃ monosyllabũ, vt שַׁאַל לוֹ Numer.xxvii. Idem fit sępę etiã aliis in locis, vt in participiis, quorum vltima est ה habens ∵, quod propter monosyllabum vel accentum in prima sequentis mutatur in ‥ , & transfertur accentus, vt בּוֹנֵה עִיר Gen.iiii. Prima pluralis semp̃ habet accentum in penultima, vt פָּקַדְנוּ. Infinita verborum quæ primã literam thematis habent נ vel י sępe abiiciunt eam, & ad finem asciscunt sibi ת quam pręcedit bis ∵, vt שֶׁבֶת נֶשֶׁת : Quare semper habent accentum in penultima: Est enim illud perpetuum, quod quoties vltima & penultima habent ∵, accentus est in penultima, tam in verbis quàm in nominibus, imo ve-

rò ſemp quoties vltima habet ∵ quale cũq; ſit punctum penultimũ: Quare dicimus וַיִּבֶן וַיֹּאמֶר וַיְבָרֵךְ , & ita de reliquis. Idem fit ſi propter gutturales literas alterum, vel vtrumq; ∵ mutetur in - ,vt לָדַעַת . Imperatiuum plur. genere fœm. ſemper habet accentum in penultima, vt פְּקֹדְנָה & in verbis quorum media eſt ו . Sæpe etiã in plurali maſc. & ſingulari fœminino,vt שֵׁבִי שֵׁבוּ . Verba quæ geminant ſecundam literam thematis, illis locis quibus habent holem longum punctũ ante daghés, neceſſariò habent accentum iuxta holem, vt תָּסֹבּוּ יָסֹבּוּ : Quibus autẽ locis hoc fiat, formula coniugationum indicabit. In futuro ſecunda & tertia plur.

genere

genere fœminino habent accentum in penultima, ſicut in imperatiuo.

In cõiugatione quinta, tertia pluralis & ſecunda ſingularis, genere fœminino habent ferè ſemper accentũ in penultima, vt הִפְקִידוּ הִפְקִידָה. In reliquis omnibus perſonis, modis, temporibus cuiuſcunq; coniugationis, accentus erit in vltima.

Nomina quæ habent vltimum punctum ·:, qualecunq; ſit penultimum, habent accentum in penultima, exceptis illis, quæ habent ·: ante ה vltimam literam, quæ ſit pars thematis: Ea enim habẽt in vltima. Si vltima nominis, quod habet in fine ·: fuerit ע vel ח, mutatur ·: vltimum in - , & ſi ſecunda fuerit gutturalis, mutatur

 vtrunq;

di poſt ſe daghés, ſed illis ferê locis quibus ה demonſtrandi poni nõ poteſt, hoc eſt, ante vllam ex his ſepté literis מ ש ה ו כ ל ב, quibus ה demonſtrandi nunquá pręponitur, vt הַבְּמַחֲנִים. Eſt & alia differentia ex parte virgulæ methegh ׀, quam ה demonſtrandi habet parte dextra ipſius - vt הַמְּכַסֶּה. ה verò interrogandi eam virgulá habet parte ſiniſtra, vt הֶחָפֵץ. Præterea ה interrogandi vel admirandi, nunq̃ mutat ſuum - in ־ ante literas א ה ח ע quod ה demonſtrã di ſæpenumero facere diximus. Si prima litera vocabuli, cui præponitur ה fuerit א ה ח ע & ſub eis ־, ה interrogandi habebit ֶ, ſicut ה demonſtrandi. Inter ה admirandi & in

terrogandi

terrogandi quantum ad puncta atti net nulla est differentia. ה interdum idem est quod אֲשֶׁר.

Litera ו coniunctio est copulatiua. Sepissime habet sub se : , etiam ante literas gutturales, vt וְעֵבֶר. Si tamen sub prima litera vocabuli fuerit :, ו habebit ו, vt וּרְבַשׁ, nisi prima litera sit י cum :, tunc enim sub ו ponitur hiric, sublato : ipsius י, vt וִיהוּדָה. Habebit p̄terea ו punctū surec, quoties prima vocabuli fuerit vna ex literis בומף, vt וּמֹשֶׁה וּפֶרֶץ וּבִנְיָמִין. Litera ו habebit ָ, quoties coniungit duo nomina, quorum secundum habet accentum in prima, vel est monosyllabum, vt רֶכֶב וָסוּס שָׁמַיִם וָאָרֶץ. Si prima vocabuli, cui præponitur ו, fuerit

fuerit אהחע ,& sub ea fuerit -:, ו habebit - . Si verò ..:, ו habebit .:, vt וַעֲבָרִים וַאֲמָת . Litera ו p̄posita אֱלֹהֵי אֱלֹהִים habebit - sublato ..:, quod erat sub א Dicimus enim וֵאלֹהִים . Idem accidit in literis כ ל ב , quando huic nomini præponuntur.

Litera ו preterq̃ quod est coniũctio facit in verbis sępenumero, vt preteritũ legatur pro futuro & ediuersó: & recipit omnia puncta, quæ ו coniunctio tantũ, preter - . ו itaq; quod facit ex preterito futurũ semper habet :, nisi quid obstet eorũ quę diximus, quum de ו cõiunctione tantum loqueremur: Habet enim eadem illa puncta, & ob easdem causas, ob quas ו tantum coniunctio, preter -, quod hic

hic habet nonnũquàm,ſed alia ratione. ו autem quod ex futuro facit præteritum ſemper habet -, niſi dum pręponitur א notę primę perſonę: Tunc enim habet ֶ, vt ſit differentia inter hoc ו conuerſiuum, & ו coniunctionem tantum, quod ante א habet : .

Litera כ ſignificat quandam ſimilitudiné, & ſæpe eam Hebręi gemināt vt כָּעָם כַּכֹּהֵן. Interdũ idem eſt quod quaſi. ל articulus eſt datiui caſus aut genitiui, nonnũquàm etiã ablatiui, vt אִמְרִי־לִי .i. dic de me Gen. xx. ב idem eſt quod in vel cum. His tribus literis eadẽ ſubiiciuntur puncta, ſępiſſime habent :, etiã ante literas אהחע vt לְאִישׁ בְּאִישׁ

Si tamẽ

Si tamen prima litera vocabuli habu erit :, hæ tres habebunt hiric, vt לְרָאוּבֵן. Si tamen sub literis א ה ח ע, in prĩcipio vocabuli -:, hę tres literę prępositę habebũt - .Si vero habuerint ▾:, hę tres habebunt ▾. Sepissime contingit has literas poni ante ה demonstrãdi, quam ferè semper pellunt suo loco, & vendicãt sibi illius punctũ, vt dicimus בְּהַבַּיִת, pro בַּבַּיִת, & ita de infinitis aliis: Recipiũt itaq; hę literę omnia illa puncta quę ה demonstrandi. Hæ tres literę pręponũtur infinitis verborum, de quibus supra diximus, cum de verbis loquremur, ibiq; ostendimus, quid significent, & quę illis subiici debeant puncta.

De accen-

De accentibus.

Secūda perſona ſingularis maſc.generis,& prima cōmunis generis ſemper habent accentum in penultima, niſi pręponatur litera ו mutans pręteritum in futurū: Tunc enim interdum erit in vltima, & interdum in penultima, quorum tamē vltima eſt ה vel א ſemper habent in penultima etiam cum ו vt עָשִׂית קָרָאת: Tertia pluralis quoties ponitur in loco iuſtę alicuius diſtinctionis, habet loco :punctum longum, & accentum iuxta illud longum punctum, hoc eſt in penultima, vt dicimus extra locū diſtinctionis פָּקְדוּ , ſed in diſtinctione פָּקָדוּ & à חָפֵץ חָפֵצוּ à יָכֹל יָכֹלוּ. Idem dicendum eſt de tertia ſingulari

lari genere fœminino, vt חָפְצָה פָּקְדָה
In verbis quorum media est ו tertia pluralis, & tertia singularis fœmin. genere habet accentũ in penultima, per quem differt genere fœminino à participio, vt à קוּם קָמוּ קָמָה. Idem fit in verbis, quorũ secunda gemina ẽ, vt סַבּוּ סַבָּה. In aliis semper habet vtraq; hęc tertia persona accentum in vltima, nisi sequatur dictio mono syllaba. vel alia habens accentum in prima: Tũc enim sępissime remittit accentus ab vltima in penultimam, in vtraq; tertia singul. hoc est masc. & fœm. & tertia plurali, vt קָרָא לַיְלָה vbi in קָרָא accẽtus est in penultima, propter לַיְלָה quod habet accentũ in prima, vt paulò post dicemus, idem
fit

fit si sequat̃ monosyllabū,vt שְׁאַל לוֹ Numer.xxvii. Idem fit sępę etiā alis in locis, vt in participiis, quorum vltima est ה habens ‥,quod propter monosyllabum vel accentum in prima sequentis mutatur in ‥, & transfertur accentus,vt בֹּונֵה עִיר Gen.iiii. Prima pluralis semp habet accentum in penultima, vt פָּקַדְנוּ .Infinita verborum quæ primā literam thematis habent נ vel י sępe abiiciunt eam, & ad finem asciscunt sibi ת quam pręcedit bis ‥, vt שֶׁבֶת גֶּשֶׁת : Quare semper habent accentum in penultima:Est enim illud perpetuum,quod quoties vltima & penultima habent ‥,accentus est in penultima, tam in verbis quàm in nominibus, imo vero

rò ſemp̄ quoties vltima habet ׃ qualecúq; ſit punctum penultimū: Quare dicimus וַיִּבֶן וַיֹּאמֶר וַיְבָרֶךְ , & ita de reliquis. Idem fit ſi propter gutturales literas alterum, vel vtrúmq; ׃ mutetur in - ,vt לָרַעַת . Imperatiuum plur. genere fœm. ſemper habet accentum in penultima, vt פְּקֹרְנָה & in verbis quorum media eſt ו . Sæpe etiá in plurali maſc. & ſingulari fœminino,vt שֹׁבִי שֹׁבוּ . Verba quæ geminant ſecundam literam thematis, illis locis quibus habent holem longum punctū ante daghés, neceſſariò habent accentum iuxta holem, vt תָּסֹבּוּ יָסֹבּוּ : Quibus autē locis hoc fiat, formula coniugationum indicabit. In futuro ſecunda & tertia plur.

genere

genere fœminino habent accentum in penultima, ſicut in imperatiuo.

In cõiugatione quinta, tertia pluralis & ſecunda ſingularis, genere fœminino habent ferè ſemper accentũ in penultima, vt הִפְקִידוּ הִפְקִידָה. In reliquis omnibus perſonis, modis, temporibus cuiuſcunq; coniugationis, accentus erit in vltima.

Nomina quæ habent vltimum punctum ∵, qualecunq; ſit penultimum, habent accentum in penultima, exceptis illis, quæ habent ∵ ante ה vltimam literam, quæ ſit pars thematis: Ea enim habẽt in vltima. Si vltima nominis, quod habet in fine ∵ fuerit ע vel ח, mutatur ∵ vltimum in -, & ſi ſecunda fuerit gutturalis, mutatur

vtrū́q; ∵ in -, nō variato accentu, vt נַעַר צֶמַח. Vbicunq; eſt ∓ vel - ante י conſonantem iuxta ∓ & - erit accentus, vt מִצְרַיִם מַיִם בַּיִת. Nomina quę deſinūt in י præcedente hiric, ſi punctum penultimum fuerit holem, vel ∵, habebunt accentum in penultima vt שְׁבִי קֹשִׁי. Reliqua ferè omnia, cuiuſcū́q; fuerint formę, tam in ſingulari, q̃ in plurali habent accentum in vltima. Idem euenit in participiis.

De מתג, ſiue retinaculo.

שְׁוָא, quod ſono non deſtituitur, & ⁓, ⁓, ⁓ ſemipūcta ferè ſemper habét ante ſe virgulá מֶתֶג in principio vocabuli. Si vocabulum fuerit trium ſyllabarum & accétus in vltima, erit retinaculú in prima ſyllaba, hoc eſt

tertio

tertio loco à iuſto accentu, vt אָנֹכִי . ſi quatuor, aut quinq; ſyllabar. fuerit erunt ferè ſemper duo retinacula, ſic tamen vt ſit ſyllaba media inter accentum & retinaculum.

Litera ה demonſtrandi, ſiue ſcribat̃ ſiue occultetur in בכל, habet ferè ſẽper iuxta ſe retinaculum, ſed parte dextra: ה vero interrogandi, vel admirandi, quoties habet ſub ſe -, erit retinaculum iuxta ה, ſed parte ſiniſtra. Litera habens : ſub ſe in principio vocabuli, ſi ſequatur vlla ex his quatuor אהחע, iuxta : erit retinaculum, vt בְּהַרְרֵי .

Eſt alia virgula trãſuerſa, quã מקף, hoc eſt, copulam vocant: Connectit enim vocabula inter ſe. Quare &

prius sæpenumero remittit aliquid de suis punctis, si longa fuerint, vt גַּם־אוֹתוֹ vbi גָּם mutat ָ in ַ.
Literę אחוי, quoties ponuntur in fine alicuius vocabuli, & dictionis sequentis prima litera est vna ex בגדכפת, illam aspiratam faciunt, nisi quid ex his quatuor impediat, quorum primũ est מַפִּיק, hoc est relatiuum: Quoties enim aliqua ex his tribus ה ו י in fine alicuius vocabuli habet vim pronominis relatiui, si sequatur litera aliqua ex sex superioribus, habebit daghés. Secundo impediũt accentus regii, quos enumerat Elias libello de punctis ode quarta: Vocantur autem accẽtus hi regii מַפְסִיקִים, quòd habeant vim aliquam

distinguendi

diſtinguendi in verſu: Quoties ergo poſt hos in vocabulo, cuius vltima eſt אחוי, ſequitur aliqua ex ſex illis literis habebit daghés. Tertio ſcribitur daghés in illis ſex literis, poſt ה literam, quæ non eſt pars thematis ſiue aſſcribatur, ſiue in puncto ֿ poteſtate contineatur, modo ſit accétus in ſyllaba, quæ literam ה, proximê prçcedit, & ſimiliter accentus ſit in prima ſyllaba vocabuli incipientis à בגדכפת. Quarto litera ה finis dictionis, vt vocant, paruæ ſiue monoſyllabę, quæ coniungitur per oblongam virgulam quam מַקֵּף vocant cum vocabulo cuius prima litera eſt ex illis ſex, vna poneť in ea daghés. Similiter omnis dictio, cuius vltima

litera est ה ,si copuletur per illá oblongam virgulam cum aliquo monosyllabo cuius initiũ sit aliqua ex illis sex , ea recipiet daghés: Nec id solum fit in sex illis literis;sed etiam in aliis omnibus,quę daghés intra se admittunt: Omnis enim dictio,quæ per illam virgulam cõiungitur cum monosyllabo,si litera prima monosyllabi admittat daghés, ponetur in ea , nisi punctum vltimum vocabuli precedentis sit vel holem, vel אֵי vel אֲי vel אוֹ. Post quatuor tamen longa puncta non sequitur daghés, etiamsi vocabulum in quo vltimo loco aliquod ex eis ponitur , copuletur cum monosyllabo : Daghés enim illud non erit lene, sed subasperum: Leguntur

guntur nãq; illæ duæ dictiones tanq̃ essent vna, propter illam virgulam quę eas inter se coniungit.

De notulis distinctionum.

Minima distinctio est apex supra literam, nullo alio differens ab holem, quàm situ. Ponitur enim holem parte sinistra supernè ad literã, hic verò apex supra literam, vt א̇ .

Media distinctio cõstat duobus eiusdem formæ apicibus, quorum alter ponitur supra alterum, vt א̈ .

Distinctio est particula circuli depẽdens à litera, vt א֮ .

Hęc tamẽ notula nõ habet eam vim distinguẽdi in psalterio, prouerbiis, & libro Iob, in aliis omnibus libris habet. Periodus est virgula,

qualem

qualem diximus esse virgulam metheg ı. Quęcunq; syllaba habuerit vllam ex his quatuor notulis, accentu acuto profertur.

De pronominibus non affixis.

Habent Hebræi pronomina quædã non affixa, verbis vel nominibus, vt

הוּא אַתָּה אֲנִי vel אָנֹכִי

Num.plur. הֵם אַתֶּם אֲנַחְנוּ vel אָנוּ

Hoc est, Genere masculino, ille, tu, ego, illi, vos, nos.

Gen. autem fœm. הִיא אַתְּ הֵן אַתֵּן, hoc est, illa, tu, illę, vos. Prima persona semper est communis generis. Habent & alia pronomina facta ex articulo אֵת, vt

אוֹתוֹ אוֹתְךָ אוֹתִי אוֹתָם

אוֹתָנוּ אֶתְכֶם

hoc eſt,illum,te,me,illos,vos,nos,in accuſatiuo,vel datiuo.
Genere fœminino &c. אוֹתָהּ אוֹתָךְ
Et cũ articulo אֶל quod mutat ֵ in ֵ & aſſumit י vt אֵלָיו אֵלֶיךָ .i.ad illũ, ad te. Idem ſignificat quando componuntur cum ל vt לוֹ לָךְ לִי .i.illi,tibi,mihi. Sunt quæ cum אֵת quando עִם, hoc eſt,cum,ſignificat,componuntur,vt אִתּוֹ אִתְּךָ אִתִּי .i.cum illo tecum,mecum.&c.

Finis Tabulæ.

NUELE
ROMA

iv.

